

Názory rodičů dětí v mateřských školách na výuku anglického jazyka před nástupem na ZŠ

Anetta Horská

Bakalářská práce
2016

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav školní pedagogiky

akademický rok: 2015/2016

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Anetta Horská**

Osobní číslo: **H13246**

Studijní program: **B7507 Specializace v pedagogice**

Studijní obor: **Učitelství pro mateřské školy**

Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Názory rodičů dětí v mateřských školách na výuku anglického jazyka před nástupem na základní školu**

Zásady pro vypracování:

Zpracování rešerše a studium odborné literatury zaměřené na výuku cizího jazyka v preprimárním vzdělávání.

Vymezení teoretických východisek týkajících se vztahů rodičů k výuce anglického jazyka v mateřské škole.

Příprava metodiky výzkumné části, stanovení cílů výzkumu a výzkumných otázek.

Realizace kvantitativně orientovaného výzkumu prostřednictvím dotazníku.

Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.

Prezentace výsledků výzkumu a návrh doporučení pro praxi mateřských škol.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

BENEDETTI, Marry a Penny FREPPON. Foreign language education in the elementary schools: a cautionary tale. In: HANUŠOVÁ, Světlana, ed. a Petr NAJVAR, ed., 2006. Foreign Language Acquisition at an Early Age = Osvojování cizího jazyka v raném věku: proceedings from the conference organised and hosted by Faculty of Education, Masaryk University on March 16, 2006. 1st ed. Brno: Masaryk University. 105 s. Sborník prací Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity; č. 193. Řada pedagogiky a psychologie. ISBN 80-210-4149-8.

JANÍKOVÁ, Věra. Výuka cizích jazyků. Vyd. 1. Praha: Grada, 2011. 200 s. ISBN 978802-4735-122.

NAJVAR, Petr. Raná výuka cizích jazyků v České republice na konci 20. století. 1. vyd. Brno: Paido, 2010, 131 s. Pedagogický výzkum v teorii a praxi, sv. 18. ISBN 978-80-7315-200-0.

PRŮCHA, Jan. Dětská řeč a komunikace: poznatky vývojové psycholingvistiky. Vyd. 1. Praha: Grada, 2011, 199 s. ISBN 978-80-247-3603-7.

WIDLOK, Beate. Norimberská doporučení k ranému osvojování cizího jazyka: nové zpracování. Praha: Goethe Institut, 2010, 39 s. ISBN 978-3-93967-38-4.

Vedoucí bakalářské práce:

doc. PaedDr. Jana Majerčíková, PhD.

Ústav školní pedagogiky

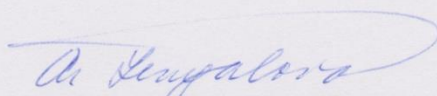
Datum zadání bakalářské práce:

11. prosince 2015

Termín odevzdání bakalářské práce:

27. dubna 2016

Ve Zlíně dne 11. prosince 2015

doc. Ing. Anežka Lengálová, Ph.D.
děkanka

doc. PaedDr. Adriana Wiegerová, Ph.D.
ředitelka ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně .....7.4.2016.....

.....Hovsa'.....

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.

3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užit či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Bakalářská práce má teoreticko-empirický charakter. Zaobírá se problematikou osvojování si anglického jazyka dětí předškolního věku. Teoretická část popisuje současné rodiče a jejich vztah k výuce anglického jazyka v mateřské škole. Dále sumarizuje problematiku rané výuky anglického jazyka a nabízí některé názory odborníků na toto téma. Také pojednává o tom, jak by taková výuka měla reálně probíhat a jaké faktory výuku anglického jazyka ovlivňují. Empirická část předkládá výsledky kvantitativního výzkumu realizovaného pomocí dotazníkového šetření. V této části jsou vyhodnoceny názory rodičů na výuku anglického jazyka. Z výsledků výzkumu plyne, že mezi rodiči najdeme jak příznivce zavádění výuky anglického jazyka do mateřské školy, tak rodiče, jenž nesouhlasí s výukou. Převahu v našem výzkumu tvoří rodiče, kteří jsou pro výuku anglického jazyka v mateřské škole.

Klíčová slova: současní rodiče, rané osvojování cizího jazyka, anglický jazyk v mateřské škole

ABSTRACT

This bachelor's thesis has theoretical – empirical character. It deals with the issue of acquisition of the english language preschool children. The theoretical part describes contemporary parents and their relationship to english language education in kindergarten. It also summarizes the problems of early english language education and it offers some opinions of experts on this topic. It also discusses how such training should actually take place and what factors can affect teaching of english. Empirical part presents the results of quantitative research conducted via questionnaire. In this section we evaluate parents opinions on english language teaching. The research shows that we find parents who are supporters teaching english in kindergarten and parents who disagree with this trend. Superiority in our research consists of parents who agree with teaching english language in kindergarten.

Keywords: contemporary parents, early foreign language acquisition, english language in kindergarten

Děkuji paní doc. PaedDr. Janě Majerčíkové, PhD. za vedení mé bakalářské práce, za poskytnuté rady a za pomoc při zpracování. Rovněž bych chtěla poděkovat svým rodičům za podporu během celého studia.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	8
I TEORETICKÁ ČÁST	9
1 SOUČASNÍ RODIČE	10
1.1 RODIČOVSTVÍ.....	10
1.2 SOUČASNÍ RODIČE A MATEŘSKÁ ŠKOLA	10
1.3 VZTAH RODIČŮ K VÝUCE ANGLICKÉHO JAZYKA V MATEŘSKÉ ŠKOLE.....	12
2 RANÉ OSVOJOVÁNÍ ANGLICKÉHO JAZYKA	14
2.1 VĚK DÍTĚTE JAKO KLÍČOVÝ ČINITEL PŘI OSVOJOVÁNÍ ANGLICKÉHO JAZYKA.....	15
2.2 VYBRANÉ VÝZKUMY O RANÉ VÝUCE ANGLICKÉHO JAZYKA	17
3 ANGLICKÝ JAZYK V MATEŘSKÉ ŠKOLE	19
3.1 ZÁKLADNÍ PRINCIPY VÝUKY ANGLICKÉHO JAZYKA V PŘEDŠKOLNÍM VĚKU.....	19
3.2 ORGANIZACE VÝUKY ANGLICKÉHO JAZYKA V MATEŘSKÉ ŠKOLE.....	20
3.3 VYUČUJÍCÍ ANGLICKÉHO JAZYKA	22
II PRAKTICKÁ ČÁST	24
4 CHARAKTERISTIKA VÝZKUMU	25
4.1 VÝZKUMNÉ CÍLE A OTÁZKY	25
4.2 FORMULACE HYPOTÉZ.....	25
4.3 VÝZKUMNÁ METODA	26
4.4 VÝZKUMNÝ VZOREK A ZPŮSOB JEHO VÝBĚRU	26
5 INTERPRETACE VÝSLEDKŮ VÝZKUMU	27
5.1 OVĚŘENÍ HYPOTÉZ	42
6 ZÁVĚRY VÝZKUMU	44
6.1 DOPORUČENÍ PRO PRAXI.....	45
ZÁVĚR	46
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	47
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	50
SEZNAM GRAFŮ	51
SEZNAM TABULEK	52
SEZNAM PŘÍLOH	53

ÚVOD

Znalost alespoň jednoho cizího jazyka se stává základem všeobecného vzdělání. Výuka cizích jazyků prošla od začátku tohoto tisíciletí mnoha změnami. Napříč Evropou pozorujeme požadavek mnohojazyčnosti. V současném globalizovaném světě je skoro až nezbytně nutné ovládat anglický jazyk. Je to jazyk světový, rozšířený po celé Evropě a i po světě. Nejenom znát, ale i být schopný aktivně používat tento jazyk je pro člověka velkou výhodou. Člověku se tak naskýtá mnoho příležitostí a rozhodně je to přínos pro jeho uplatnění na trhu práce. Proto se dnes setkáváme s trendem začínat s cizím jazykem v nejnižších ročnících základních škol, ale i právě v mateřských školách. Je to z části velký zájem rodičů, který toto zavádění ovlivňuje. Jak víme, mnozí rodiče chtějí dítěti dopřát to nejlepší a poskytnout mu možnost osvojovat si cizí jazyk, co nejdříve. Myslíme si, že toto téma je velmi aktuální a je důležité mu věnovat pozornost.

Hlavním cílem naší bakalářské práce tedy je diskutovat problematiku osvojování si anglického jazyka u dětí předškolního věku z pohledu rodičů. Práce je rozdělena na dvě části teoretickou a praktickou část. Teoretická část je rozčleněna na tři kapitoly a našim cílem je objasnit teoretická východiska v oblasti raného osvojování si anglického jazyka v mateřské škole a vztahu rodičů k této problematice. První kapitola se zabývá rodiči v současné době a tím, jaký je jejich vztah k mateřské škole. Ten má jinou podobu než dříve, jelikož dnes jsou rodiči mnohem aktivnější ve spolupráci s mateřskou školou a mají také na ni větší požadavky, s čím souvisí právě jejich přání zavádět anglický jazyk do mateřských škol. Druhá kapitola se věnuje pojmu rané osvojování anglického jazyka, zaměřujeme se na některé výzkumy na toto téma a zmiňujeme i psychologické aspekty výuky anglického jazyka u dětí předškolního věku. Třetí kapitola je zaměřena na reálnou výuku anglického jazyka v mateřské škole. Důležité je totiž dodržovat některé prvky a zásady při výuce, které jsou nezbytné pro tento věk. V praktické části zjišťujeme názory rodičů na výuku anglického jazyka v mateřské škole, pomocí dotazníkového šetření. Jelikož nás zajímá, co si o této problematice myslí rodiče a zda jsou o ní dostatečně informováni.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 SOUČASNÍ RODIČE

Jelikož naším tématem jsou rodiče a jejich názory na výuku anglického jazyka v mateřské škole, na začátku se zaměříme na rodičovství a rodiče obecně. Také zmíníme současné rodiče a změnu v jejich pojetí mateřské školy. Dále se přesuneme konkrétně na jejich vztah k nadstandardním aktivitám v mateřské škole, jako je právě výuka anglického jazyka.

1.1 Rodičovství

„Rodičovství je trvalý vztah mezi dítětem a jeho pečovateli, přičemž lze rozlišit rodičovství biologické a rodičovství psychosociální.“ (Šulová, 2007) Přestože dělíme rodičovství na biologické a psychologické, tak i rodiče, kteří dají své dítě k adopci, zůstanou rodiči biologickými. Páry, které nemohou mít vlastní dítě (tím pádem se nemohou stát biologickými rodiči) si dítě adoptují a stanou se rodiči po stránce psychologické. Biologickými i psychologickými jsou pak ti, kteří dítě zplodí a starají se o něj. Z čehož plyne, že rodičovství biologické a rodičovství psychologické se ne vždy týká všech, ale vzájemně se nevylučuje (Matějček, 1994).

Rodičovství v dnešní době má jinou podobu než dříve. Pro mnohé lidi už není samozřejmé stát se rodičem. Raději volí nezávislý styl života, bez závazku a bez dětí. Volba rodičovství jde do pozadí na úkor studia, budování kariéry či cestování. Podle Šulové (2007, s. 7-8) dochází ke změně hodnot. Dnes chce matka dosahovat kariérních výsledků, preferuje svůj volný čas a chce naplňovat své cíle a plány. Dále citovaná autorka uvádí, že jedna z nejčastějších otázek dospělých je, zda se vůbec mají stát rodičem. Také se často střetává s obavami dospělých, zda by byli dobrými rodiči a dokázali vychovat dítě tak, aby obstálo v současné době. Sobotková (2001) zmiňuje, že se stále více setkáváme s rodinami, kde je pouze jeden rodič, z nichž převažuje model matka a dítě, oproti otcům samoživitelům.

1.2 Současní rodiče a mateřská škola

Jelikož se pojetí dnešní mateřské školy naprosto změnilo od dob minulých, jsou dnes již rodiče považováni za rovnocenné partnery, kteří se mohou zapojovat do chodu mateřské školy, přicházet s nápady a návrhy. To je jedna z podstatných změn. Naskytá se jim možnost spolupráce s pedagogy a ve spojení s nimi nacházet tu nejlepší cestu pro výchovu a

vzdělávání dítěte. Toto partnerství může být výhodou jak pro pedagogy, tak pro rodiče. Jelikož rodič je odborník na své dítě, nabízí tak možnost pedagogovi poznat lépe dítě a prostředí, v kterém žije. Naopak rodiče se mohou obohatit o znalosti v oblasti metod a způsobů vzdělávání svého dítěte. (Svobodová, 2010, s. 62-64) Rabušicová (2009, s. 319-321) důrazně předkládá spolupráci rodičů právě v mateřské škole a na 1. stupni ZŠ. Pozitivní přínos pro dítě spatřuje tehdy, když je rodina a škola v úzkém vztahu a souladu, a jejich očekávání nejsou rozdílná (in Průcha et al., 2009). Můžeme se ptát, zda je vůbec dítě v předškolním věku schopné rozumět tomu, jaký vztah mají rodiče s mateřskou školou. Podle Kořátkové (2014, s. 110) „*tomu nemusí rozumět, ale je schopné to vycítit.*“

„*Dnešní rodiče i dnešní děti jsou výrazně náročnější.*“ (Kořátková, 2014, s. 63) Očekávají, že pedagogové často splní i přehnané požadavky. Mnohdy i pro pedagoga s dlouholetou praxí jsou jejich požadavky nesplnitelné. Tato změna je způsobena s celkovou proměnou společnosti. Jelikož jsou rodiče velmi početná skupina, Rabušicová (2009, s. 319-321) uvádí, že jejich názory a postoje způsobují výrazné změny v provozu školy. Jako riziko se jeví i to, pokud se mateřská škola přespříliš snaží vyhovět přáním a požadavkům rodičů. Pro mnohé rodiče se pak mateřská škola může jevit tak, že nemá pevnou koncepci (in Průcha et al., 2009).

Nároky rodičů hrají velkou roli i při výběru mateřské školy pro jejich dítě. Podle průzkumu Šmelové (2005) patří mezi významná kritéria při volbě mateřské školy nejčastěji vzdálenost od bydliště, ale i kvalitní pedagogický sbor a jeho přístup k dětem, a také množství různých nadstandardních aktivit. Těthalová (2008, s. 14) uvádí i to, že se mnozí rodiče řídí dle zkušeností a názorů svých známých. Avšak v mnoha publikacích se setkáváme s tím, že stále častěji má klíčovou roli pro rodiče to, zda daná mateřská škola nabízí nadstandardní aktivity. Svobodová (2010, s. 95) tuto situaci komentuje tak, že mnohým rodičům připadá, že vzdělání jejich dětí nebude natolik kvalitní, pokud se dětem budou nabízet pouze běžné aktivity. Očekávají zařazení hry na hudební nástroj, plavání, výtvarný kroužek a v neposlední řadě právě výuku cizího jazyka. „*Jako problém se jeví přístup mnoha rodičů, kteří mají obrovský zájem o jazykové programy a vybírají a hodnotí mateřskou školu právě podle toho, zda nabízí kroužek angličtiny.*“ (Maroušková, 2013, s. 55, in *Metodický poradník*, 2013) Rodičům je potřeba ukázat, co dnešní mateřská škola nabízí jejím dětem a přesvědčit je o tom, že mnohdy nadstandardní aktivity pro vzdělání jejich dětí nemají podstatnou hodnotu (Těthalová, 2008, s. 14). Také jde o to, kdy mateřská škola zájmovou činnost realizuje. Vrkoslavová (2008, s. 10 – 11) uvádí výčet etap dne, ve kterých se tato činnost

uskutečňuje. Nenachází však žádný vhodný čas. Zájmové činnosti totiž bývají jak v době řízené činnosti, také místo pobytu venku a poobědového odpočinku či v odpoledních hodinách. Všechny tyto období mohou ovlivnit vzdělávací proces a nepříznivě tak působit na dítě, které je vždy něčím ochuzeno, pokud se v danou dobu neúčastní činnosti jako ostatní děti (Vrkoslavová, 2008, s. 10-11). Mnozí autoři se však shodují na tom, že většina požadovaných aktivit by přitom mohla být zařazena do běžného programu mateřské školy. Dnes mají pedagogové možnost ovlivňovat svůj vzdělávací plán natolik, aby například mohli reagovat na přání a zájmy rodičů. Těthalová (2008, s. 14) upozorňuje, že se stále více setkáváme s tím, že jde do popředí zájem rodičů, nikoliv však dětí. Ačkoliv prioritou by měl být právě zájem dětí. Proto často dochází k jejich přetěžování.

1.3 Vztah rodičů k výuce anglického jazyka v mateřské škole

Pokud tedy vycházíme z předchozích poznatků, v mnoha mateřských školách se výuka anglického jazyka nabízí pouze formou zájmového kroužku, který může být veden i externím lektorem. Najdeme však mateřské školy, které anglický jazyk zařazují do jejich školního vzdělávacího programu. Zpráva České školní inspekce uvádí z výsledků svého šetření, které provádělo v 635 mateřských školách, že *„skoro polovina těchto mateřských škol výuku cizího jazyka nabízela. Jednalo se především o výuku angličtiny, což vycházelo z přání rodičů, a v 82% byla výuka organizovaná formou vzdělávacích kroužků.“* (ČŠI, 2008, s. 7) Co vede rodiče právě k tak velkému zájmu o výuku anglického jazyka v mateřské škole pro jejich dítě? *„Může se jednat o pohled na stávající společenskou situaci a jejich zkušenosti s vlastními jazykovými dovednostmi. Jednoduše se řekne, že učení v předškolním věku je přece snadnější, tak ať dítě získává základy již v této době.“* (Vrkoslavová, 2008, s. 10) Rodiče ovšem od svých dětí čekají nepřiměřené výsledky. Mnohdy si myslí, že dítě bude schopné přeložit rozhovor s cizinci apod. Také Nálepová (2013, s. 62) na toto úskalí upozorňuje. Rodiče často „zkouší“ své dítě. Řeknou jim slovo v češtině a očekávají, že jim dítě odpoví anglicky. Ono to dítě sice ví, ale nedokáže si dané slovo v češtině spojit se slovem anglickým. Nemá totiž ještě vyvinuté abstraktní myšlení. Podle tohoto rodiče pak soudí výuku anglického jazyka v mateřské škole a často si tak vytváří negativní stanovisko. Velkým přínosem je podle ní i to, když si děti vedou jazykové portfolio. Tam si děti vkládají nejrůznější materiály. To potom může posloužit i jako informace pro rodiče, aby viděli, co jejich dítě právě v angličtině dělá. Také za tímto účelem je vhod-

né na nástěnku v šatně vyvěsit říkanky, písničky a slovíčka, se kterými děti pracují. (in *Metodický poradník*, 2013). Jako žádoucí se jeví pozvat před zahájením výuky anglického jazyka rodiče na společnou schůzku. Zde se rodiče mohou seznámit s metodikou výuky a s tím, že jejich dítě ihned nezačne anglicky mluvit, ale nejdřív se naučí porozumět slyšenému (Hennová, 2010, s. 17). Podobně je uvedeno v Norimberském doporučení k ranému osvojování cizího jazyka to, že je důležité, aby rodiče byli poučeni o cílech a obsahu výuky. Také by měli pravidelně a cíleně dostávat informace, co se dítě učí a jak mu to jde. Klíčové je i to, aby rodiče podporovali a povzbuzovali dítě a zajímali se i v domácím prostředí o anglický jazyk. U dítěte se tak zvýší jeho motivace a snaha spolupracovat (Widlok, 2010, s. 21).

2 RANÉ OSVOJOVÁNÍ ANGLICKÉHO JAZYKA

Jak už jsme zmínili, v dnešní době se stále častěji setkáváme se zaváděním anglického jazyka do mateřských škol. Nacházíme mezi širokou veřejností příznivce, ale také odpůrce tohoto trendu.

V mateřských školách se v kontextu s osvojováním cizího jazyka mluví o tzv. raném osvojování cizího jazyka (Podrápská, 2011, s. 165, in Janíková, 2011). Tento pojem nemá jasně vymezenou definici. Šebesta (2014, str. 58) definuje osvojování jazyka „*jako učení a rozvoj určitého jazyka u jednotlivce.*“ Lze jsi osvojit jazyk mateřský, se kterým se dítě setkává a osvojuje si ho od narození, jelikož se tak v dané zemi hovoří (Šebesta, 2014, s. 69). Nebo si lze osvojit jazyk cizí, který není rodný ani úřední jazyk v zemi (v našem případě anglický jazyk v České republice) a obvykle se ho učíme za účelem možnosti domluvit se s cizinci (Šebesta, 2014, s. 20). Cizí jazyk podle Najvara (2010, s. 10) je osvojovaný „*formálně a systematicky (zpravidla ve vzdělávacích institucích).*“ Mnohdy se pojem osvojování používá synonymně s pojmem učení (Šebesta, 2014, s. 58). Pokud se opíráme o tyto definice, je pro nás rané osvojování anglického jazyka proces, během něhož se dítě od 3 do 6/7 let, v důsledku interakce s okolím učí a rozvíjí jazykové znalosti a dovednosti anglického jazyka.

Problematikou výuky cizích jazyků a to především angličtiny se zabývala i vláda České republiky, která vydala Národní plán výuky cizích jazyků (2005, s. 1-5). Idea započat výuku cizího jazyka v raném věku je zakomponována i v tomto plánu. Cílem tohoto dokumentu je „*vytvořit odpovídající podmínky pro zvýšení jazykových znalostí a jazykových kompetencí obyvatelstva České republiky v cizích jazycích, aby občané dovedli porozumět a komunikovat i v cizích jazycích.*“ Tento plán počítal s tím, že všichni žáci se budou na základních školách učit anglický jazyk. Řešil, jak realizovat návaznost výuky anglického jazyka od předškolního vzdělávání až po středoškolské. Také je zde zmíněno, že výuka anglického jazyka v mateřské škole je dobrovolnou volbou rodičů. A jelikož počítá s touto možností volby, tak nabízí příležitost základní školám zařadit anglický jazyk jako nepovinný předmět i do nižších ročníků základní školy. Povinným předmětem se totiž angličtina stává až ve 3. ročníku, čímž je narušená návaznost pokud dítě začalo s osvojováním v mateřské škole. Přesto na úrovni mateřské školy by mělo jít pouze o seznamování s anglickým jazykem, nikoliv o klasickou výuku. Mělo by jít o jakýsi úvod do jazyka, kde by děti poznávaly jiné země a sloužilo by to hlavně jako motivace k dalšímu učení se cizí-

mu jazyku. Rovněž navrhuje zlepšení v přípravě budoucích pedagogů v mateřských školách pro cizí jazyky. Kromě toho je jeho záměrem i zlepšit povědomí pedagogů a rodičů o výuce cizího jazyka v raném věku (*Národní plán výuky cizích jazyků*, 2005).

Tato kapitola se dále zaměří na názory odborníků na rané osvojování si cizího jazyka. Také zmíníme některé poznatky a výsledky výzkumů na toto téma.

2.1 Věk dítěte jako klíčový činitel při osvojování anglického jazyka

Zajímavé je pozorovat snahu mnoha odborníků na jazykovědu, psychologii, pedagogiku o vyjasnění toho, jak probíhá osvojování jazyka u dětí, čím je ovlivňováno a zdá má vliv i genetická dispozice. Dnes existuje množství poznatků, ty jsou však často protichůdné a nelze tak z nich vytvořit celistvou teorii. Avšak na úrovni České republiky tato oblast nestojí v centru pozornosti odborníků (Průcha, 2011, s. 177). Jedna z nejčastěji pokládaných otázek zní, kdy je nejlepší začít s osvojováním cizího jazyka u dětí?

Ideální je období ještě před nástupem na základní školu. Lze totiž využít schopnost dětí k osvojení i více jazyků. Pro děti je výhodou, že vše vnímají hravou formou (Maroušková, 2013, s. 50, in *Metodický poradník*, 2013). Marxtová (2010, s. 156) se shoduje s Marouškovou a spolu se svou kolegyní s kterou léta spolupracuje, uvádí věk kolem pátého roku, avšak za předpokladu, že bude výuka kvalitně uzpůsobena předškolním dětem (in Mertin a Gillernová, 2010). Nejlépe je děti od malička vystavovat co nejvíce jazykový podnětům, poskytnout jim možnosti k získání zkušeností s cizím jazykem. Pokud totiž dojde k promeškání vhodné doby pro začátek osvojování jazyka, v budoucnu to bude pro ně obtížnější a nemusí již dojít k celostnímu osvojení (Lachout, 2011, s. 24, in Janíková, 2015). Vhodné je počkat s výukou cizího jazyka až dítě ovládá plně svůj mateřský jazyk, pokud se ovšem nezačne ve věku zhruba tří let dítěte, což je nejpříhodnější věk (Benedetti a Freppon, 2006, s. 38, in Hanušová a Najvar, 2006). Lojová (2005) stanovuje tři skupiny názorů, kdy začít s výukou cizího jazyka podle odlišnosti. V první skupině, kterou označila jako „Čím dříve, tím lépe“ se setkáme s názorem, že mladší děti se učí lépe a přirozeněji, ale jen do doby než se věkem dostávají do puberty, kdy se toto příznivé období pro rozvoj schopností začíná snižovat. Další názor uvádí Lojová jako „Stačí začít později“. Tento názor je opakem předchozího názoru. Uvádí, že starší věk je obdobím rychlejšího a efektivnějšího učení se cizího jazyka a to hlavně ve školských zařízeních. Děti totiž již mají

osvojeny mechanismy učení se. Zato v mateřské škole převažuje hra, která je pro dítě po vývojové stránce významná a výuka cizího jazyka v tomto období je zatěžováním dítěte. Poslední skupinu nazvala jako „Záleží na podmínkách“. Podle nich věk dítěte nehraje žádnou roli při osvojování cizího jazyka. Vyzdvihovaná je důležitost i jiných vlivů na učení se cizímu jazyku, jako jsou například sociální a vzdělávací podmínky či vnitřní dispozice (Lojová, 2005).

Důvodů proč začít s výukou cizího jazyka již v předškolním věku je podle některých odborníků několik. „*Mezi ně patří typická spontánnost projevu dětí, většinou absence zábran a kontroly.*“ (Marxtová, 2010, s. 157, in Mertin a Gillernová, 2010) Děti nechápu, že se jedná v podstatě o učení, což jsou oproti dospělým ve výhodě. Nevytváří si zábrany, odpor a případně ani nemají strach z neúspěchu. Podrápská (2011, s. 168) uvádí, že děti jsou schopné vnímat hlavně věci konkrétní povahy, což lze využít při vícekanálovém učení. Což znamená, že děti jsou schopny přijímat informace více smysly. Mají totiž již odmalička výrazně citlivé smyslové orgány. A dodává, že na toto upozorňoval již Komenský (in Janíková, 2011). I dětská zvědavost se může jevit jako přínos. Děti v tomto věku všechno zajímá, chtějí si vše vyzkoušet, osahat. Mezi další dětská specifika patří „*pružnost nervové soustavy, imitační schopnosti, úroveň rozvoje paměti, hlavně převaha její mechanické složky a schopnost sluchové diferenciaci.*“ (Marxtová, 2010, s. 157, in Mertin a Gillernová, 2010)

Jak se může zdát, předškolní věk je optimální na začátek osvojování cizího jazyka, avšak i u dětí najdeme určitá omezení. Například to, že děti neudrží dlouho pozornost a je nutné střídat různé činnosti. Maroušková (2013, s. 51-52) předkládá názory i těch, co s ranou výukou nesouhlasí a výhradě nedoporučují. Setkáváme se s tvrzením, že dětský systém mateřského jazyka není zcela upevněný a výuka cizího jazyka by ho mohla narušit. Nebo i to, že dětem hrozí tzv. „*semilingvismus, kdy si totiž dítě osvojí jak cizí tak mateřský jazyk jen polovičatě.*“ (in *Metodický poradník*, 2013) Pokud dítě má potíže v mateřském jazyce, nemá dostatečnou slovní zásobu a má logopedické problémy, doporučuje se ranou výuku cizího jazyka odložit.

2.2 Vybrané výzkumy o rané výuce anglického jazyka

Vývojem dětské řeči se zabývá i Průcha (2010, s. 131 – 136). Sleduje výzkumy výuky cizích jazyků v raném věku a diskutuje problematiku mediálně využívaného spojení, že *„malé děti se naučí cizí jazyk snadněji a rychleji než v pozdějším věku.“* Předkládá výzkum prováděný souběžně v Belgii, Francii, Německu, Anglii a Itálii. Tohoto výzkumu se účastnilo tisíce žáků a cílem bylo zjistit, zda má efekt raná výuka cizího jazyka. Efekt se neprokázal. Tím spíše se ukázalo, že děti, které začnou s cizím jazykem v mateřské škole, nemají výrazný náskok před dětmi, které začnou později. Jsou totiž schopné za krátkou dobu na základní škole děti dohnat a vyrovnat se jejich znalostem. V podmínkách České republiky zmiňuje výzkum Hanušové a Najvara z MU v Brně. V první části výzkumu porovnávali jazykovou úroveň dospělých, kteří začali s učením angličtiny v raném věku a těch, kteří začali později. Výzkumu se zúčastnilo 1827 osob, které byli rozčleněni, podle toho v kterém období s angličtinou začali. Úroveň anglického jazyka zjišťovali pomocí testu znalostí angličtiny. Z výsledků vyplynulo, že neexistují významné rozdíly ve znalostech účastníků výzkumu, ať už začali s angličtinou jako šestiletí nebo patnáctiletí. I v druhé části výzkumu nedošlo k potvrzení toho, že by existoval vztah mezi ranou výukou jazyků a lepšími výsledky žáků. V tomto výzkumu se testovali žáci 8. ročníků, kteří začali s výukou angličtiny v mateřské škole nebo na základní škole. Nejprve se zjišťovali údaje pomocí dotazníku a posléze jim byl zadán test znalostí angličtiny. Byla ještě provedena kvalitativní fáze výzkumu pomocí rozhovorů s žáky, kde došlo jen k podpoření závěru výzkumu. Jiné zahraniční výzkumy zdůrazňují i jiné faktory než věk a to *„kvalitu jazykové výuky, metody jazykové výuky, intenzitu učení, motivovanost k učení cizímu jazyku, podpora rodinného prostředí aj.“* (Průcha, 2010, s. 132 – 136)

Jiné poznatky z výzkumů uvádí Benedetti a Freppon (2006, s. 30, in Hanušová a Najvar, 2006). Pouze v jednom jediném ohledu předčí děti dospělé a to v případě osvojení si autentické výslovnosti cizího jazyka, což je sice důležitý prvek při učení avšak ne ten nejdůležitější. Ti kdo se učí cizí jazyk později, *„mají oproti dětem kognitivní výhody, jako rozvinutější dovednosti v mateřském jazyce, lepší schopnost porovnávat struktury a pojmy mateřského a cizího jazyka, větší zběhlost v zevšeobecňování a rozpoznávání odchylek, lepší kognitivní schopnost přemýšlet o svém učení.“* (Benedetti a Freppon, 2006, s. 30, in Hanušová a Najvar, 2006)

Ze zmiňovaných výzkumů nelze vyčíst podstatný výsledek, který by dokazoval, že raná výuka cizího jazyka má výrazný přínos. Přesto mohou vzniknout jiné pozitivní efekty. U dětí se například rozvíjí obecné komunikační dovednosti a dochází k seznamování se s kulturou a zemí, jejichž úřední jazyk je angličtina. Nelze proto očekávat, že by dítě bylo schopné hovořit přirozeně dvěma jazyky.

3 ANGLICKÝ JAZYK V MATEŘSKÉ ŠKOLE

V této kapitole se zaměříme na problematiku anglického jazyka v mateřské škole. Dále na to jak by ideálně měla probíhat výuka. A zmíníme, jaké jsou další požadavky na efektivní osvojování si anglického jazyka.

3.1 Základní principy výuky anglického jazyka v předškolním věku

Výuka anglického jazyka v mateřské škole by měla vycházet z určitých zásad a principů, které jsou nastaveny právě pro předškolní věk a tak respektují vývojové specifika pro toto období. Vyšlo mnoho příruček a publikací, které se této problematice věnují, my se je pokusíme shrnout do jednoho celku.

Pro předškolní dítě je velmi důležitá pozitivní motivace. Jen dobře motivované dítě se dokáže do činnosti ponořit a aktivně se zapojovat. I Hennová (2010, s. 11) ve své knize zmiňuje motivaci, jako důležitou součást výuky u dětí. Motivovat děti je podle ní jednoduché, stačí porozumět dítěti, jeho pocitů, náladám. Děti by si anglický jazyk měly osvojovat v přátelské a příjemné atmosféře. Neměly by mít pocit, že se něco učí, ale měly by seznamování s anglickým jazykem vnímat bezprostředně a zcela přirozeně. S motivací je úzce spojeno i hodnocení, které by nemělo být opomíjeno. V prostředí mateřské školy lze využít jak slovní hodnocení, kdy by pedagog měl děti povzbuzovat a chválit, či využívat různých obrázků, emotikonů apod. Podle Průvodce metodikou výuky angličtiny v mateřské škole I. (2006, s. 9) by se dítě mělo pochválit i za projevenou snahu či za pokus něco vyjádřit v cizím jazyce. Dítě získává sebedůvěru a tak ztrácí stud a obavy z toho, že by snad jeho reakce nebyla správná.

Jelikož děti v tomhle věku nemají dostatečně rozvinutou pozornost, je velmi důležité střídat činnosti. Pro děti je podle Hennové (2010, s. 12) vhodné volit pestré aktivity např. střídat živější činnosti s klidovými, zapojovat pohyb a nabízet dětem i tvořivé činnosti. Důležité je však děti nepřetěžovat. V Průvodci metodikou výuky angličtiny v mateřské škole I. (2006, s. 8) se uvádí, že by jednotlivé činnosti neměli přesahovat více jak 10 minut.

Smyslové vnímání je pro výuku anglického jazyka taktéž podstatné, jelikož osvojování anglického jazyka plyne ze stejné podstaty jako učení se mateřskému jazyku. Dítě totiž nejprve rozumí a pak se až postupně začne samostatně vyjadřovat (*Průvodce*, 2006, s. 9). Neměl by být opomíjený i čich, chuť a hmat, tvrdí Nálepová (2013, s. 62). Podle ní se tyto

smyslové orgány dají využít během nejrůznějších her, hádanek, soutěží (in *Poradník*, 2013).

Dalšími principy výuky jsou upevňování a opakování. Děti totiž potřebují delší dobu, než se do angličtiny ponoří. Nejsou ihned schopné anglicky mluvit, proto je důležité opakování. Tak si postupně začnou věřit a nebudou se bát anglicky mluvit (*Průvodce*, 2006, s. 9). Postupně se děti zbavují obav z mluvení před ostatními tím, že společně opakují písničky a básničky. Pokud se dětem umožní zažít reálnou situaci, nejlépe citově zabarvenou nastupuje u nich paměť dlouhodobá. Proto je nutné brát zřetel na ustavičné opakování.

Využívají se taktéž gesta či signály, aby děti poznaly, že nastává čas angličtiny. K tomu je vhodné použít maňáska nebo hračku, která mluví anglicky. Děti by totiž nemusely pochopit, proč najednou pedagog hovoří v jiném jazyce. Lze využít i jiných rituálů, například zpěv anglické písničky nebo přeřikání anglické básničky na uvítanou (Hennová, 2010, s. 11).

Základem výuky je učení se formou TPR (total physical response), to znamená, že „*děti reagují na pedagoga tělesným pohybem nebo jiným způsobem. Pedagog tak dává pokyny v angličtině, ale gesty a mimikou naznačuje, co je obsahem věty.*“ Často se to využívá ke sdělení pozice těla, například sednout či stoupnout, nebo ke ztišení (Hennová, 2010, s. 10-12).

Při dodržování těchto principů je možné dosáhnout toho, aby se dítě cítilo jistě a v klidu, a bylo tak schopné přijímat nové znalosti.

3.2 Organizace výuky anglického jazyka v mateřské škole

Ve většině publikací se setkáváme s tím, že angličtina by měla být zařazována do každodenních činností. Měla by se používat v průběhu dne, ať už při oblékání, vycházce či jiných běžných aktivitách. Může se jednat o zopakování písničky, básničky, pojmenování různých předmětů a činností, zahrání hry v angličtině apod. Při používání angličtiny během dne se dosahuje mnohem lepších výsledků, než když je stanovena výuka jen na konkrétní den. Jedná-li se o řízené a časově ohraničené seznamování se anglickým jazykem, doporučuje Marxtová (2010, s. 158), aby nebylo delší než 20 minut (in Mertin a Gillernová, 2010). Jelikož je často anglický jazyk v mateřské škole pouze formou zájmové činnosti,

je nepovinný a obvykle se ho neúčastní všechny děti, což potom znemožňuje to, aby anglický jazyk byl používán během dne.

Výuka by měla být realizována pouze v anglickém jazyce, protože je to často jediná možnost, kdy dojdou děti do kontaktu s anglickým jazykem v prostředí, které je jim známé. Děti mnohdy odpovídají v češtině, ale správný pedagog by měl reagovat pouze anglicky a případně dětskou odpověď zopakovat v angličtině (Hennová, 2010, s. 11). V Průvodci metodikou výuky angličtiny v mateřské škole (2006, s. 9) však nacházíme jiný názor. Podle něho by měl pedagog mluvit jak česky tak anglicky, aby se zrychlilo zadávání a pochopení instrukcí.

V případě, že chce pedagog děti naučit novou slovní zásobu, je žádoucí, aby si připravil dostatek obrázků a reálných předmětů. Obsah výuky by měl být volen podle zájmu dětí. Měli by se vybírat jim blízká témata, jako jsou hračky, zvířata, sport, jídlo, oblečení apod. Také je důležitý způsob představení této slovní zásoby dětem. Může se jednat o překvapeň, dramatizaci, písničku, tajemství, hádanku apod. Během celého procesu osvojování se využívají názorné předměty a hračky. Také lze upotřebit i předměty či hry, jako jsou stolní dětské hry, karetní hry, skládky, puzzle. Ačkoliv to nejsou přímo předměty určené k osvojování anglického jazyka, vhodně je lze zařadit a využít je. Jelikož se klade důraz na intonaci dětí, dají se při výuce využívat i nahrávky písniček, básniček, pohádek, které jsou nahrány rodilými mluvčími (Hennová, 2010, s. 13 -14).

Při výuce se anglického jazyka lze využívat i činnost jako poslech. Pokud se vhodně spojí s doplňováním, kreslením, hádáním či jinou činností, bude pro děti snazší udržet pozornost. Další využívaná činnost, která by měla pronikat celou výukou je mluvení. „*Forma může být individuální, ale v kolektivech mateřských škol je vhodnější sborová. Děti hromadně odpovídají na otázky nebo společně opakují po učitelce.*“ K mluvení se vážou i další využívané metody jako vyprávění, čtení pohádek a dramatizace, kterou pedagog často zajímavě ozvláštňuje výuku (Hennová, 2010, s. 13 -14). Marxtová (2010, s. 159) přidává didaktickou hru. Podle ní se jedná o nejvhodnější a nejpřirozenější formu jak seznámit děti s anglickým jazykem v mateřské škole. Touto hrou se dá totiž nahradit komplikovaný výklad, který se využívá pro starší děti (in Mertin a Gillernová, 2010).

3.3 Vyučující anglického jazyka

Mezi nejčastěji diskutované témata patří kvalifikace toho, jenž děti seznamuje s anglickým jazykem. Podle Marouškové (2013, s. 52) by měl mít minimálně tři kvalifikace. Uvádí *kompetenci v anglickém jazyce, kompetenci v didaktice raného cizojazyčného vyučování, dobrou znalost procesu osvojování anglického jazyka a schopnost identifikovat obtíže a pracovat s nimi.*“ Dodává, že zprostředkovatelé anglického jazyka obvykle disponují pedagogickým vzděláním, ale jazykové vzdělání postrádají nebo je zcela neadekvátní. Také se setkáváme s druhou variantou. Tento případ je opačný. Zde se zase postrádá kvalifikace pro předškolní výchovu (in Metodický poradník učitele cizího jazyka, 2013). Druhý případ nastává tehdy, kdy si mateřská škola najme jazykové lektora „zvenčí“. Ten často nemá povědomí o potřebách dětí v předškolním věku, nevhodně volí metody a formy práce. Nálepová (2013, s. 58) dodává, že neoptimálnější varianta je, když osvojování anglického jazyka vede přímo pedagog mateřské školy, který děti dobře zná. A děti jsou zvyklé na jeho práci a přítomnost (in Metodický poradník, 2013). Avšak ať už jde o pedagoga mateřské školy či externího lektora, požadavky kladené na ně jsou společné. Ve společnosti tohoto člověka by se dítě mělo cítit v pohodě, v klidu a mělo by mít pocit jistoty. Podle Hennové (2010, s. 11-12) by měl vyučující ovládat anglický jazyk na úrovni minimálně B2, což je úroveň středně pokročilá. Na tomto stupni by se měl nacházet každý absolvent střední školy, který skládá maturitní zkoušku z angličtiny. Člověk s tímto jazykovým vybavením by měl být schopný vést běžný rozhovor v anglickém jazyce s rodilým mluvčím. Nestačí proto vyučujícímu naučit se slovní zásobu, kterou dětem předkládá. Je nutné být opravdu na vyšší úrovni. I co se týče výslovnosti, je nezbytné, aby se vyučující, co nejvíce blížil identické výslovnosti rodilého mluvčího. S dobrou výslovností souhlasí i Nálepová (2013, s. 59), která dodává, že by se měl vyučující vyjadřovat spisovně a měl by se vyhnout akcentu. Důležité je i jak na děti mluví. Marxtová (2010, s. 160) doporučuje *„jednoduchý, srozumitelný jazyk bez zbytečných slov.*“ Jelikož pokud by tomu tak nebylo, dítě tomu nemusí rozumět, ztrácí pozornost a celá výuka může být narušena. Rovněž je vhodná *„pomalá řeč, v krátkých větách a frázích.*“ (in Mertin a Gillernová, 2010)

Přestože nejčastěji uváděným faktorem, který ovlivňuje cizojazyčnou výuku v raném věku, bývá věk. Hanušová s Najvarem (2006, s. 9) uvádějí jiný faktor. A to právě kvalifikovaného vyučujícího. Podle nich *„čím mladší je žák, který se učí cizímu jazyku, tím důležitější je kvalifikace pedagoga, a to jak po stránce komunikativní kompetence v cílovém jazyce, tak i po stránce pedagogicko-psychologické vybavenosti.*“ Pokud nedochází k zajištění těchto

podmínek, nelze očekávat, že zavedení výuky cizího jazyka do nižších ročníků přinese předpokládaný efekt.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 CHARAKTERISTIKA VÝZKUMU

4.1 Výzkumné cíle a otázky

Hlavním cílem praktické části je zjistit názory rodičů na výuku anglického jazyka v mateřské škole.

Dílčí cíle:

- Objasnit důvody zájmu nebo nezájmu rodičů o výuku anglického jazyka pro jejich dítě v mateřské škole.
- Zjistit jaké mají rodiče požadavky na výuku anglického jazyka v mateřské škole.
- Zjistit jak se vzdělání rodičů odráží v jejich názorech na výuku anglického jazyka v mateřské škole.

Výzkumné otázky:

- Jaké názory mají rodiče dětí předškolního věku na rané osvojování anglického jazyka v mateřské škole?
- Jaké jsou důvody rodičů k souhlasu či nesouhlasu s výukou anglického jazyka pro jejich dítě v mateřské škole?
- Jaký vliv z pohledu rodičů má na dítě rané osvojování si anglického jazyka v mateřské škole?
- Jaké jsou požadavky rodičů na pedagoga/lektora vyučujícího anglický jazyk v mateřské škole?
- Jaké jsou požadavky rodičů na průběh výuky anglického jazyka v mateřské škole?
- Jaký je vztah mezi vzděláním rodičů a jejich stanoviskem k výuce anglického jazyka v mateřské škole pro jejich dítě?

4.2 Formulace hypotéz

Hypotézy jsme si vytvořili před začátkem výzkumu a vychází z poslední uvedené výzkumné otázky.

H1: Rodiče ovládající alespoň jeden cizí jazyk mají pozitivnější vztah k výuce anglického jazyka v mateřské škole než rodiče, kteří neovládají žádný cizí jazyk.

H2: Děti rodičů s vysokoškolským vzděláním se častěji učí anglický jazyk v mateřské škole než děti rodičů s nižším vzděláním.

4.3 Výzkumná metoda

V naší bakalářské práci jsme zvolili kvantitativní typ výzkumu. Využita byla metoda dotazníkového šetření a náš vytvořený výzkumný nástroj byl dotazník, který přikládáme v celém znění v příloze. Metoda dotazníkového šetření byla zvolena právě pro možnost získat větší počet dat.

Vytvořený dotazník jsme podrobili předvýzkumu na celkem osmi respondentech. Na základě toho jsme provedli změny v pokynech pro respondenty, kterým se některé přechody na jinou položku v dotazníku zdály zmatečné. Tato úprava pomohla k lepší orientaci v tištěné podobě dotazníku. Jiné úpravy jsme nedělali. Finální verze dotazníku se skládá z úvodního oslovení respondentů a z pokynů pro jeho správné vyplnění. Dotazník obsahuje celkem 19 otázek, z nichž je 7 uzavřených, 10 polouzavřených a 2 otázky otevřené. Dotazníky byly administrovány v tištěné a elektronické podobě. Počet vyplněných dotazníků v elektronické podobě převažoval. K dispozici byl dotazník vytvořený pomocí Google formuláře, dostupný z:

https://docs.google.com/forms/d/1yb6DMdvp6kFPnGwAFR14rSTO1-08gk9AETxP7pLiLj0/viewform?usp=send_form

4.4 Výzkumný vzorek a způsob jeho výběru

Základní soubor tvořili rodiče, jejichž děti navštěvují mateřskou školu. Výběrový soubor byl specifikován na rodiče, jejichž děti navštěvují mateřské školy ve Zlínském kraji. Způsob výběru byl dostupný. Výzkumu se zúčastnilo 137 respondentů.

Návratnost nelze stanovit, jelikož byli rodiče osloveni formou dotazníku v tištěné podobě, ale i pomocí elektronického formuláře. Z čehož nelze posoudit, kolik respondentů odmítlo dotazník vyplnit. Žádný dotazník nemusel být vyřazen z důvodu chybného vyplnění.

5 INTERPRETACE VÝSLEDKŮ VÝZKUMU

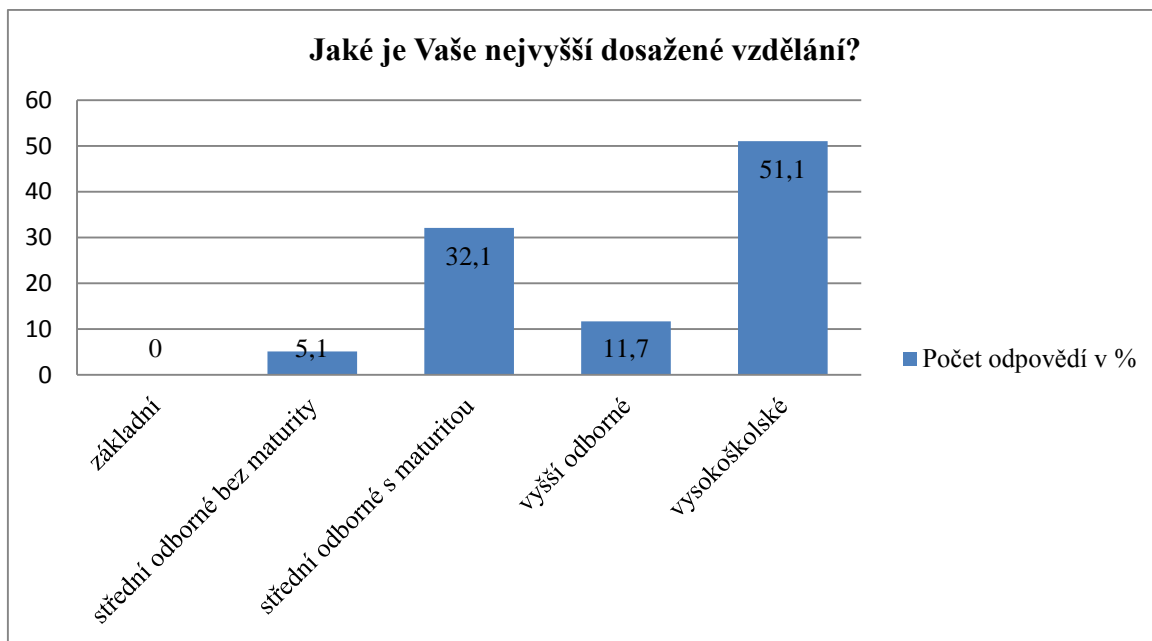
Data získaná pomocí dotazníkového šetření jsme v následující kapitole seřadili podle návaznosti položek v dotazníku. Každou položku v dotazníku jsme vyhodnocovali samostatně a následně ji okomentovali. Také jsme jednotlivé položky doplnili grafickým znázorněním v procentech nebo tabulkou četností.

První položkou v dotazníku jsme chtěli zjistit, jaké je zastoupení mužů a žen v našem výzkumu (*Tabulka 1.*). Nepřekvapilo nás, když výrazně převažoval počet žen, jejichž zastoupení bylo 94,2 % a mužů pouze 5,8 %. Což poukazuje na fakt, že matky se více zapojují do dění okolo mateřské školy. Domníváme se, že většinou jsou matky doma na mateřské dovolené, častěji vodí dítěte do mateřské školy a i odvádějí dítě domů. Proto to byly především právě ony, které dotazník vyplňovaly.

Tabulka 1. Pohlaví rodičů

Jste:		
	absolutní četnost	relativní četnost v %
muž	8	5,8
žena	129	94,2
celkem	137	100

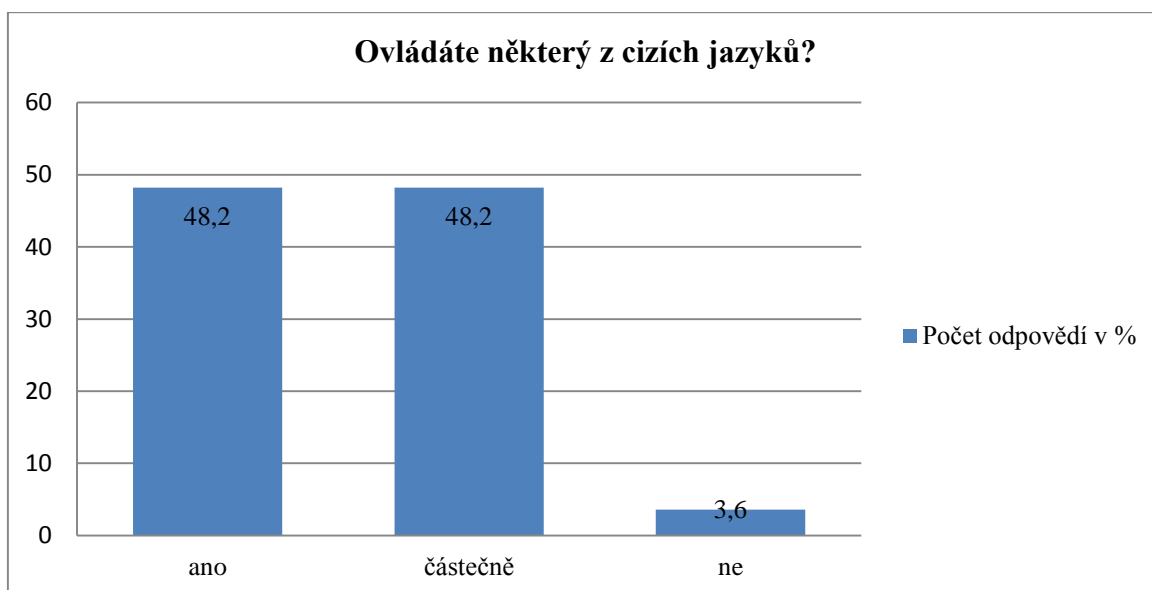
Dále jsme u respondentů zjišťovali, jaké je jejich nejvyšší dosažené vzdělání (*Graf 1.*). Nejvíce 51,1 % respondentů bylo s absolvovanou vysokou školou. Druhý nejvyšší počet 32,1% zastupovali rodiče se středoškolským vzděláním s maturitou. Dále zde bylo 11,7 % rodičů s vyšší odbornou školou a 5,1 % rodičů se střední odbornou školou bez maturity. Výzkumu se nezúčastnil nikdo, kdo by měl pouze základní vzdělání. Zde se ukazuje, že dochází k zvyšování gramotnosti. A potvrzuje se to, že stále více přibývá vysokoškoláků. Myslíme si, že to může být i tím, že většina respondentů v našem výzkumu by mohla být ve věku, kdy studovala až po roce 1989 a díky tomu měla větší možnosti, oproti rodičům v dřívější době.

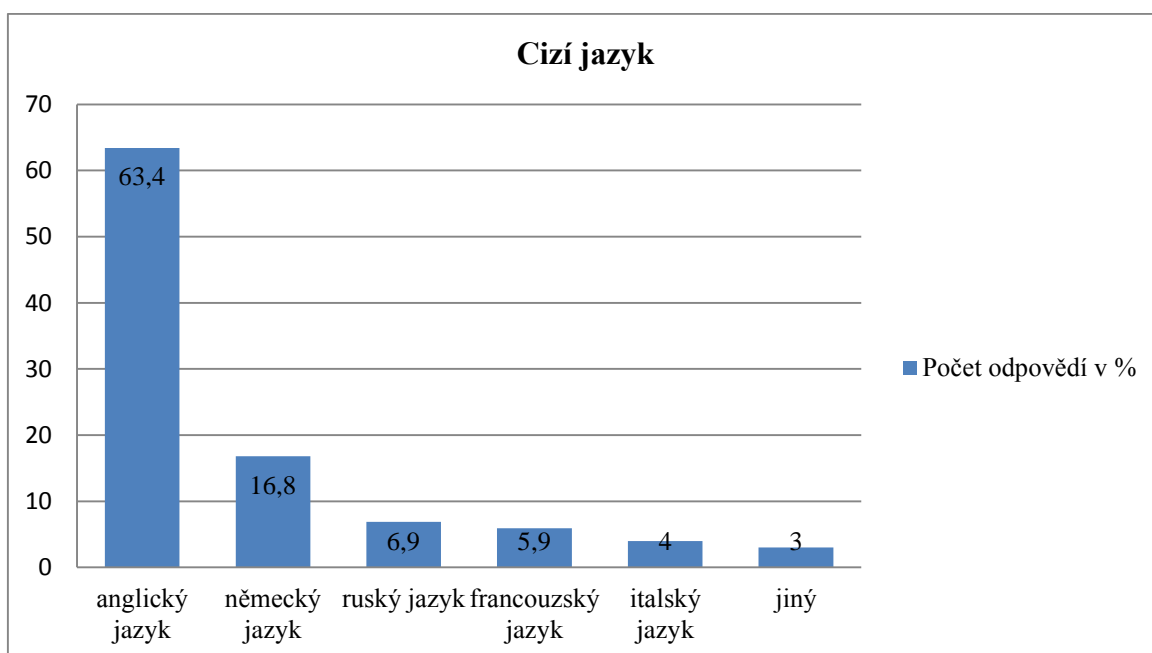
Graf 1. Nejvyšší dosažené vzdělání rodičů

Co se týče údajů o respondentech, další položkou jsme chtěli zjistit, zda ovládají nějaký cizí jazyk (Graf 2.). Respondenti vybírali mezi - ano ovládají, částečně ovládají a neovládají. Tato položka byla hodně subjektivní, jelikož se hodnotil každý sám ze svého pohledu. Často se nemuselo jednat o adekvátní ohodnocení. Výsledky ukazují stejné hodnoty (48,2 %) pro ty, co ovládají cizí jazyk a pro ty, co alespoň částečně umí nějaký cizí jazyk. Pouze 3,6 % rodičů neumí žádný cizí jazyk. Což se dalo předpokládat, jelikož ve většině případů se každý setkal ve škole s nějakým cizím jazykem, ať už to bylo na střední škole či na základní škole. Záleželo pak na každém, do jaké míry byl schopný a ochotný naučit se daný jazyk. Také to, že dnešní doba vyžaduje, aby člověk ovládal alespoň jeden cizí jazyk. Je to samozřejmost a předpoklad pro uplatnění na pracovním trhu, čehož jsou si rodiče jistě vědomi. Současně cílem této položky bylo zmapovat, o jaký cizí jazyk se jedná (Graf 3.). Pokud rodiče odpověděli, že umí nějaký cizí jazyk, měli prostor na odpověď. Jasně převažovala znalost rodičů anglického jazyka (63,4 %). Menší zastoupení (16,8 %) měla znalost německého jazyka. Ostatní jazyky byly zastoupeny v nižším počtu. Jednalo se hlavně o ruský jazyk, francouzský jazyk, italský jazyk a v ojedinělých případech o znalost latiny, řeckého jazyka a španělského jazyka. Zde vidíme, že anglický jazyk je v dnešní době světový jazyk číslo jedna. Rovněž se nám potvrzuje úvaha o tom, že respondenti v tomto výzkumu jsou nejspíše ve věku, kdy se již vyučoval anglický jazyk na školách, jelikož jak můžeme vidět, ruský jazyk zde nemá velké zastoupení. Pokud by se jednalo o starší rodiče,

jistě by převažovala ruština. Proto si myslíme, že se jedná o rodiče ve středním věku. Ti zažili již zmiňované zařazení anglického jazyka do vzdělávací soustavy. Případně měli již možnost studia a hlavně cestování v zahraničí. Také jde i o to, že velká část populace potřebuje k vykonávání své profese anglický jazyk a proto tato znalost jazyka převládá nad ostatními.

Graf 2. Znalost cizích jazyků u rodičů

Graf 3. Cizí jazyk, který ovládají rodiče

Další položkou dotazníku jsme se dostali konkrétně na výuku anglického jazyka v mateřské škole. Zde jsme zjišťovali, zda se děti těchto rodičů učí anglický jazyk v mateřské škole. Převažovala odpověď ne (55,5 %). Tedy, že se jejich děti neučí anglický jazyk. V 44,5 % případů rodiče uvedli, že se děti anglický jazyk učí. Tady lze poukázat pouze na to, že raná výuka anglického jazyka je již velmi rozšířená a rodiče oni mají zájem, ačkoliv v našem výzkumu anglicky učící se děti nepřevažují. To však neznamená, že by o tuto možnost rodiče nestáli. Jen nemusí být anglický jazyk v jejich mateřské škole vyučován. Také se může jednat o finanční náročnost této aktivity, jelikož je mnohdy placená a někteří rodiče si to nemohou dovolit. Proto jsme se i my zajímali o to, zda by rodiče měli zájem o výuku anglického jazyka pro jejich dítě, kdyby jim to bylo umožněno. Na tuto položku odpovídalo 76 rodičů, z nichž 51,3 % rodičů by anglický jazyk zvolilo a 48,7 % rodičů by anglický jazyk přesto nezvolilo.

Následovala položka, v které respondenti uváděli důvody, proč zvolili pro jejich dítě výuku anglického jazyka v mateřské škole (*Tabulka 2.*). Mohli zvolit až tři odpovědi a případně vypsát i jiné důvody. Jako jiné důvody 2,6 % respondentů uvádělo to, že hodně cestují a jejich dítě využije cizí jazyk brzy nebo že mají příbuzné v anglicky mluvících zemích. Ve dvou případech rodiče odpověděli, že jejich mateřská škola má anglický jazyk zabudovaný do vzdělávacího programu, takže to nebyla jejich přímá volba. Nejčastěji (26,5 %) rodiče volili výrok, že učení je v mateřské škole nenásilné a formou hry. S tím i my souhlasíme. Podle našeho názoru, by v mateřské škole samozřejmě mělo vše probíhat formou hry. Také si myslíme, že rodiči volili nejvíce tuto možnost, protože si každý představí učení se ve škole, kde často výuka cizího jazyka spočívá v biflování se cizojazyčných slovíček nazpaměť apod. V mateřské škole to právě tak nefunguje, což mnozí rodiče mohou vidět jako pozitivum. Druhou nejvíce volenou odpovědí (23,8 %) byl výrok, že se malé děti učí cizí jazyk snadněji. Tato odpověď souvisí s předchozí. Tento výrok je mnohdy až komerčně využíván. Podle nás z toho vyplývá, že společnost není natolik informovaná o této problematice a věří tomu. Ačkoliv, ano, pro dítě je jednodušší zapamatovat si pár slovíček, ale není schopné se naučit plynule anglicky hovořit, jak by si někteří rodiče představovali. Další často (16,6 %) volenou odpovědí bylo to, že pro dítě bude jednodušší pokračovat ve výuce anglického jazyka na základní škole. Velmi nás to překvapilo, jelikož anglický jazyk standardně bývá vyučován až ve 3. ročníku ZŠ a pokud není zajištěna kontinuita od 1. třídy, děti tak ztrácejí dosud nabytou motivaci a zapomínají to, co se naučily. Navíc na základní škole se obvykle začíná úplně od začátku, takže se znalosti děti velmi brzy vyro-

nají. Zde to přisuzujeme neznalosti rodičů. Samozřejmě přijímáme i možnost, že jsou rodiče, kteří hledají pro své dítě základní školu, která zabezpečuje návaznost výuky anglického jazyka v 1. třídě formou nepovinného předmětu. Avšak tato varianta je podle nás výjimečná. Mezi jiné důvody rodiče uváděli, že dítě má samo zájem o výuku anglického jazyka (14,5 %) a to, že dnešní společnost to vyžaduje (7,9 %). Což je určitě pravda, avšak na úrovni mateřské školy to jistě není nezbytné.

Tabulka 2. Důvody, proč rodiče zvolili výuku AJ v MŠ pro své dítě

Z jakého důvodu jste zvolili výuku anglického jazyka již v předškolním věku?		
	absolutní četnost	relativní četnost v %
učení je nenásilné, formou hry	40	26,5
malé dítě se učí cizí jazyk snadněji	36	23,8
pro dítě bude jednodušší pokračovat ve výuce AJ na ZŠ	25	16,6
dítě má samo zájem o výuku AJ	22	14,5
dnešní společnost to vyžaduje	12	7,9
výuka zprostředkovává dítěti nové zážitky a zkušenosti	12	7,9
jiné	4	2,6
celkem	151	100

Stejný cíl měla i následující položka (*Tabulka 3.*). Ta však byla určena pro rodiče, jejichž dítě se anglický jazyk neučí v mateřské škole. Ale pokud by mohlo, z jakých důvodů by výuku zvolili. Odpovědi respondentů se výrazně nelišily od rodičů, jejichž děti si anglický jazyk osvojují. Nejčastěji volili výrok učení je nenásilné, formou hry (29,5 %) a malé dítě se učí cizí jazyk snadněji (27,6 %). Třetí nejpočetnější důvod, který činí 14,3 %, byl ten, že výuka zprostředkovává dítěti nové zážitky a zkušenosti. Můžeme vidět, že rodiče čekají od výuky i jiné zaměření než pouhé učení se anglického jazyka. Chtějí, aby výuka byla i v duchu seznamování se s jinými tradicemi a kulturami jiných zemí, v našem případě anglicky mluvících. Troufáme si tvrdit, že raná výuka cizího jazyka vede děti k chápání a uvědomování si interkulturních rozdílů a tak se u nich může rozvíjet vzájemná tolerance a pochopení pro jiné národnosti. Zaujala nás odpovědi 1,9% rodičů, kteří uváděli důvod, že se jejich dítě alespoň nenudí a má „o zábavu postarané“. V tomto věku nám to přijde zárá-

žející, jelikož dítě má mnoho jiných příležitostí a možností jak se zabavit, i s dopomocí rodičů.

Tabulka 3. Důvody, proč by rodiče zvolili výuku AJ v MŠ pro své dítě

Z jakého důvodu byste zvolili výuku anglického jazyka již v předškolním věku?		
	absolutní četnost	relativní četnost v %
učení je nenásilné, formou hry	31	29,5
malé dítě se učí cizí jazyk snadněji	29	27,6
výuka zprostředkovává dítěti nové zážitky a zkušenosti	15	14,3
pro dítě bude jednodušší pokračovat ve výuce AJ na ZŠ	13	12,3
dnešní společnost to vyžaduje	10	9,6
dítě má samo zájem o výuku AJ	5	4,8
jiné	2	1,9
celkem	105	100

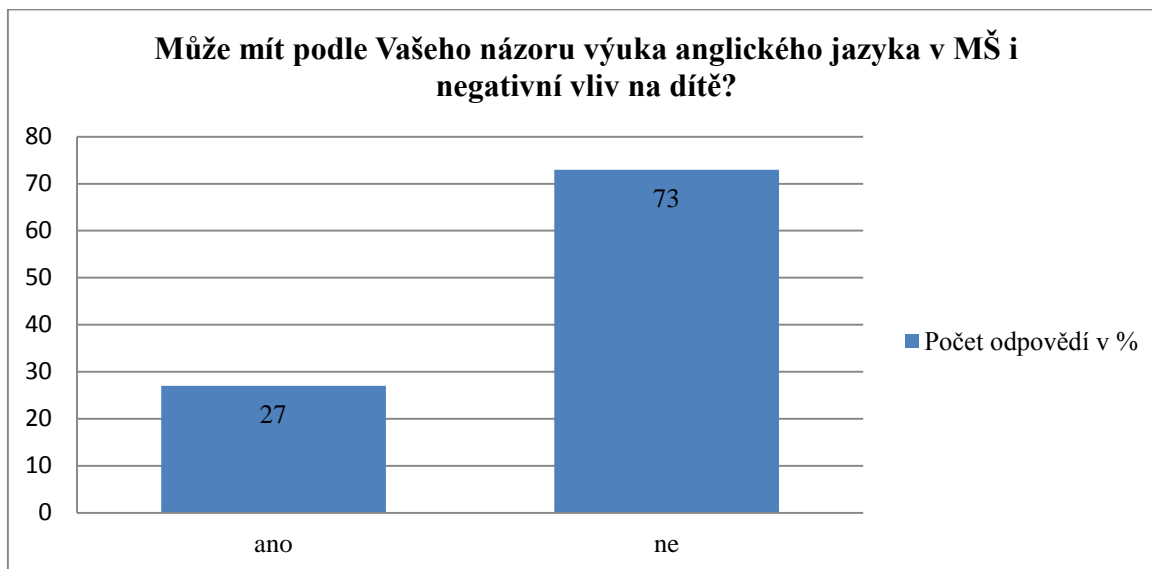
Jestliže rodiče zvolili výuku anglického jazyka v mateřské škole, předpokládali jsme, že očekávají určitý přínos pro jejich dítě (*Tabulka 4.*). 29,5 % rodičů očekává od výuky, že jejich dítě bude mít vytvořený kvalitní základ pro další studium anglického jazyka. Z toho může plynout to, že rodiče mají přehnané očekávání od osvojování anglického jazyka, jelikož v mateřské škole se většinou jedná pouze o seznamování s cizím jazykem, naučení se několika slovíček, písniček, básniček či říkadél v angličtině. Druhá nejčastější odpověď (27,6 %) byla ta, že si dítě vytvoří kladný vztah k angličtině. S tím můžeme souhlasit, děti si totiž osvojují základy anglického jazyka a je reálné, že se budou méně ostýchat mluvit v cizím jazyce. Navíc pokud je správně vedena výuka, je to pro většinu dětí zábava. Pouze 1,2 % rodičů zvolili jiný přínos. Rodiče se shodli na tom, že výuka přináší dětem radost, že umí něco nového.

Tabulka 4. Přínos výuky anglického jazyka v MŠ pro dítě

V čem spatřujete přínos výuky anglického jazyka pro dítě v mateřské škole?		
	absolutní četnost	relativní četnost v %
dobrá základ pro další studium na ZŠ	65	26,4
vytvoření kladného vztahu k angličtině	57	23,2
rozvíjení paměti	55	22,3
zlepšení komunikačních schopností dítěte	41	16,7
učení se povinností	13	5,3
seznámení s jinou kulturou	12	4,9
jiné	3	1,2
celkem	246	100

Chtěli jsme zjistit, zda podle rodičů může mít výuka anglického jazyka i nějaký negativní vliv na jejich dítě. Na základě výsledků uvedených v *grafu 4*, můžeme říci, že většina (73 %) rodičů si nemyslí, že by mohla výuka anglického jazyka ovlivnit negativně jejich dítě. Pouze 27 % rodičů volilo odpověď ano. V případě této volby měli rodiče odpovídat, o jaký negativní vliv se jedná. Odpovědi jsme rozdělili do tří kategorií. Jelikož se jednalo o otevřenou otázku, kde rodiče vyjadřovali svůj názor a byla potřeba je rozřadit podle určitých znaků. První kategorii jsme pojmenovali „vytvoření záporného vztahu k angličtině“. Obsahovala odpovědi jako „v případě, že paní učitelka na dítě velmi tlačí a není výuka vedena formou hry, tak si dítě může angličtinu znechutit“ nebo další „pokud dítě nejeví zájem a je nuceno do výuky jazyka, může mu ho již mateřská škola zprotivit“. Tento typ odpovědi se vyskytoval nejčastěji. My souhlasíme a domníváme se, že se zde odráží to, že mnohdy je volba výuky anglického jazyka přáním rodičů, kteří opomíjejí potřeby a schopnosti dítěte. Také to, že ne vždy je výuka uzpůsobena dětem předškolního věku. Je dobré vidět, že jsou i rodiče, kteří si tyto nedostatky uvědomují. Druhá kategorie s názvem „fixace nesprávné výslovnosti“. Pro příklad uvádíme jednu z odpovědí „pokud není výuka vedena odborníkem, může dítě vstřebat špatné návyky, konkrétně chybnou výslovnost“. Což je jeden z vážnějších problémů, jelikož náprava špatně zafixované výslovnosti je později obtížná. Třetí kategorie byla zastoupena nejmenším počtem odpovědí. Pojmenovali jsme ji „problémy v mateřském jazyce“. Jednalo se o názory typu „pokud dítě neovládá český jazyk, tak ho to může mást a má větší problémy používat češtinu“. Obecně se totiž nedoporučuje začínat s raným osvojováním, pokud dítě nemá dokončený vývoj řeči nebo dokonce

má i nějakou vadu řeči. Jsme rádi, že se našli rodiče, kteří se reálně připouštějí i možné negativní vlivy na dítě.

Graf 4. Názor rodičů na vliv výuky AJ v MŠ

Dále v dotazníku následovaly tři položky, jejichž cílem bylo zjistit, jaký by podle respondentů měl být ideální vyučující anglického jazyka v mateřské škole. Respondenti měli možnost zvolit až tři možnosti, které jsou pro ně nejpodstatnější u pedagoga/lektora anglického jazyka (Tabulka 5.) Je zde zajímavé sledovat, že rodiče více upřednostňují u pedagoga/lektora pozitivní přístup k dětem (30,8 %) a schopnost je zaujmout (29,7%). Oproti pedagogickému vzdělání, které zaujímá až čtvrtou příčku (10,4 %). Ukazuje se, že rodiče preferují jiné požadavky, které pedagogické vzdělání automaticky nezajišťuje. Ačkoliv znalosti v oblasti pedagogiky a psychologie jsou nezbytné, alespoň na minimální úrovni. Dále volili v 16,9 % případu kvalitní cizojazyčnou výslovnost pedagoga/lektora. Jak už jsme zmiňovali, v tomto věku je to jedna z nejpodstatnějších věcí. Snaha, co nejvíce děti naučit zvolilo pouze 3,9 %, což vnímáme kladně, jelikož toto jistě není cílem výuky anglického jazyka v předškolním věku. Co nejvyšší jazyková úroveň pedagoga/lektora volilo pouze 6,9 % rodičů.

Tabulka 5. Požadavky rodičů na pedagoga/lektora AJ v MŠ

Co je podle vás nejdůležitější u pedagoga/ lektora anglického jazyka?		
	absolutní četnost	relativní četnost v %
pozitivní přístup k dětem	86	30,8
schopnost zaujmout děti	83	29,7
výslovnost	47	16,9
pedagogické vzdělání	29	10,4
co nejvyšší jazyková úroveň	19	6,8
snaha co nejvíce děti naučit	11	3,9
praxe v zahraničí	4	1,4
celkem	279	100

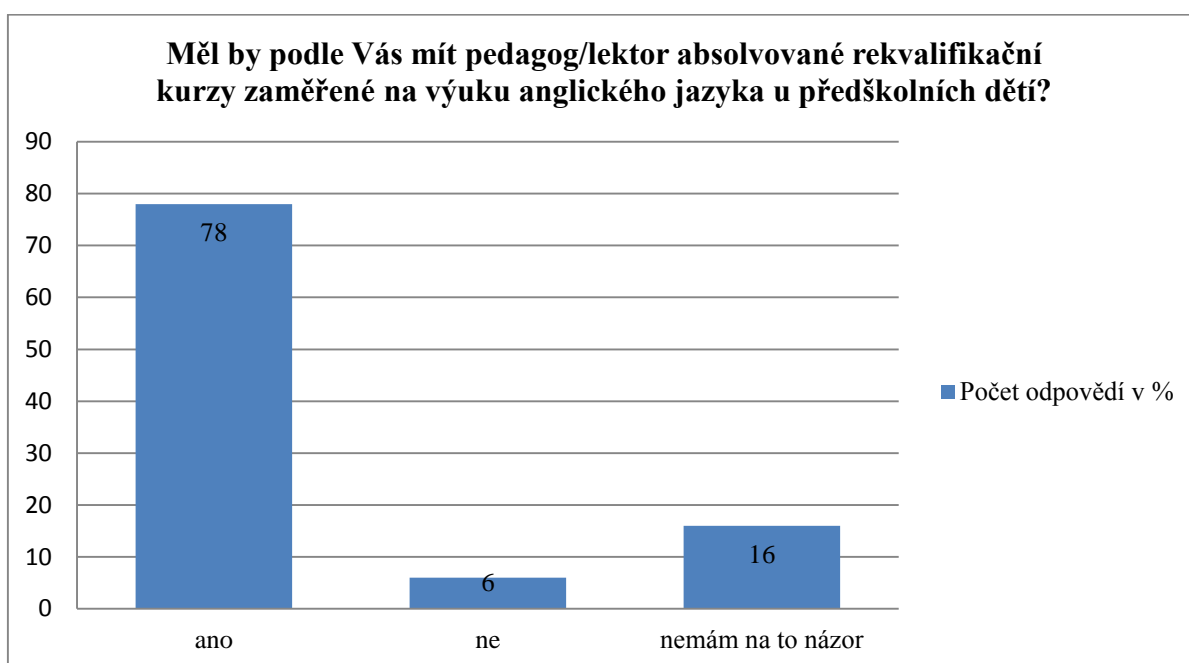
Zajímalo nás tedy, jakou úroveň anglického jazyka by měl podle rodičů pedagog/lektor disponovat (Tabulka 6.). Převažovala úroveň B2 (41 %). Tuto úroveň by měl ovládat každý absolvent střední školy, který z anglického jazyka maturoval. Je tedy možné, že rodiče tedy očekávají za minimální vzdělání právě to středoškolské. Taktéž se tato úroveň obecně pro vyučujícího doporučuje v publikacích věnující se tomuto tématu. Ostatní úrovně byly voleny následovně: B1 (27 %), C1 a vyšší (11 %), úroveň A2 (8 %). Byli zde i rodiče (11 %), kteří na to buďto nemají názor nebo to nemusí považovat důležité. Nejméně 2 % rodičů volilo úroveň A1, což znamená začátečník. Naštěstí tato možnost nebyla četná. Jistě by měl pedagog/lektor mít lepší znalosti než pouze základní slovní zásobu.

Tabulka 6. Očekávaná jazyková úroveň podle rodičů na pedagoga/lektora v MŠ

Jakou jazykovou úroveň by měl pedagog/ lektor anglického jazyka v MŠ disponovat?		
	absolutní četnost	relativní četnost v %
úroveň B2	41	41
úroveň B1	27	27
C1 a vyšší	11	11
nemám na to názor	11	11
úroveň A2	8	8
úroveň A1	2	2
celkem	100	100

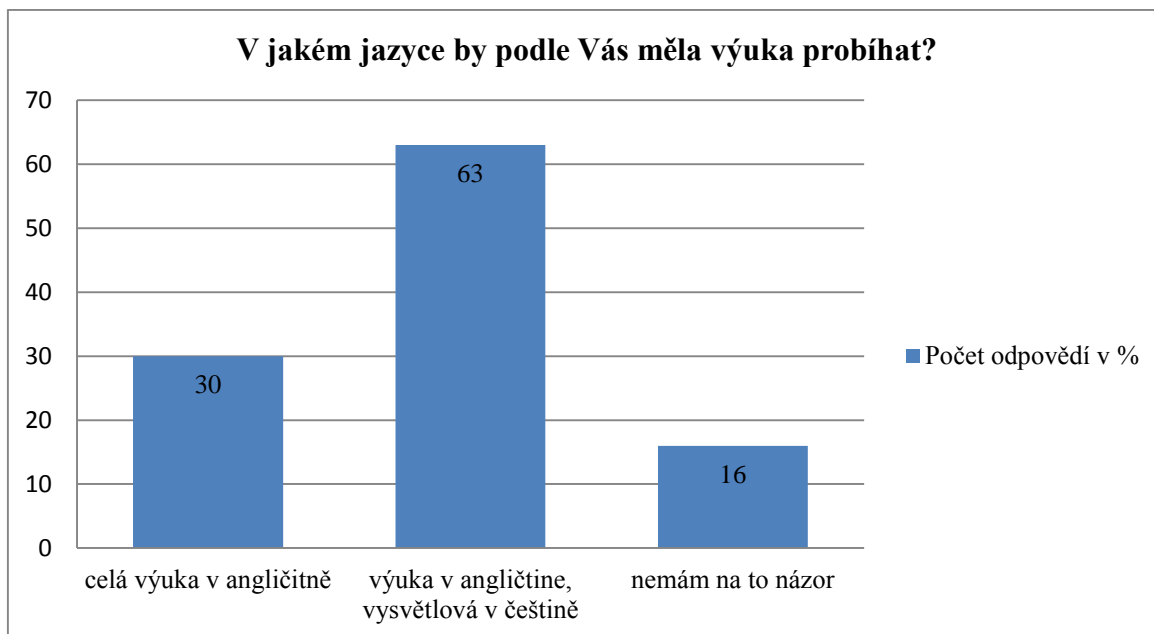
Rovněž jsme zjišťovali, zda by si rodiče přáli, aby se vyučující anglického jazyka v mateřské škole dále vzdělával v oblasti výuky anglického jazyka u předškolních dětí (*Graf 5.*). Výrazně převažovala odpověď ano (78 %), nad odpovědi ne (6 %). Jak problematické se nám jeví to, že takové rekvalifikační kurzy musí vyučující absolvovat ve svém vlastním volnu a za své náklady. 16 % rodičů tuto položku nedokázala posoudit.

Shrnuli bychom, že rodiče mají celkově vhodně opodstatněné nároky na pedagoga/lektora. Avšak bohužel se domníváme, že na úrovni mateřské školy najdeme málo takových.

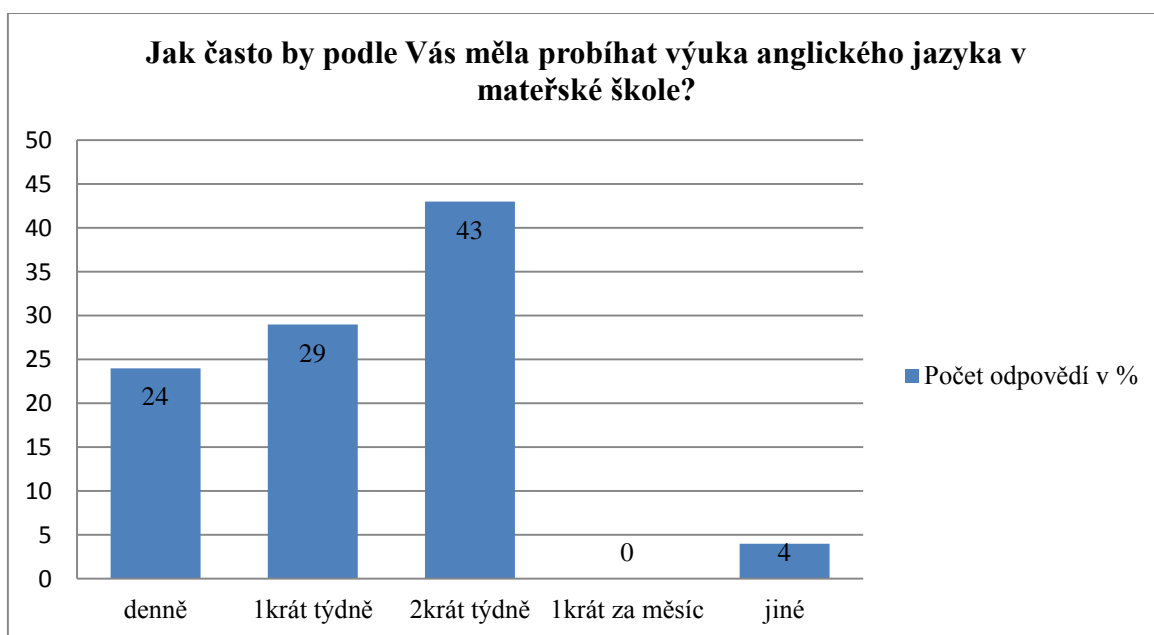
Graf 5. Názor rodičů na rekvalifikační kurzy u pedagoga/lektora AJ v MŠ

Ještě jsme od respondentů chtěli získat názory na organizaci výuky anglického jazyka v mateřské škole. Zajímalo nás, v jakém jazyce by měl podle nich probíhat proces osvojování anglického jazyka u dětí (*Graf 6.*). Výuka by měla probíhat v anglickém jazyce a měla by být doplněna vysvětlováním v českém jazyce. Tuto možnost vybírali rodiče nejčastěji v (63 %). Myslíme si, že rodiče tuto možnost volili nejčastěji, protože mají obavy z toho, že pokud by byla výuka vedena celá v anglickém jazyce, dítě by neporozumělo pokynům. To však není pravda, pokud vyučující využívá i neverbální projevy. V případě 30 % rodičů se jedná o názor, že by výuka měla být kompletně v anglickém jazyce. 16 % rodičů na to nemělo názor nebo jim na tom nezáleží.

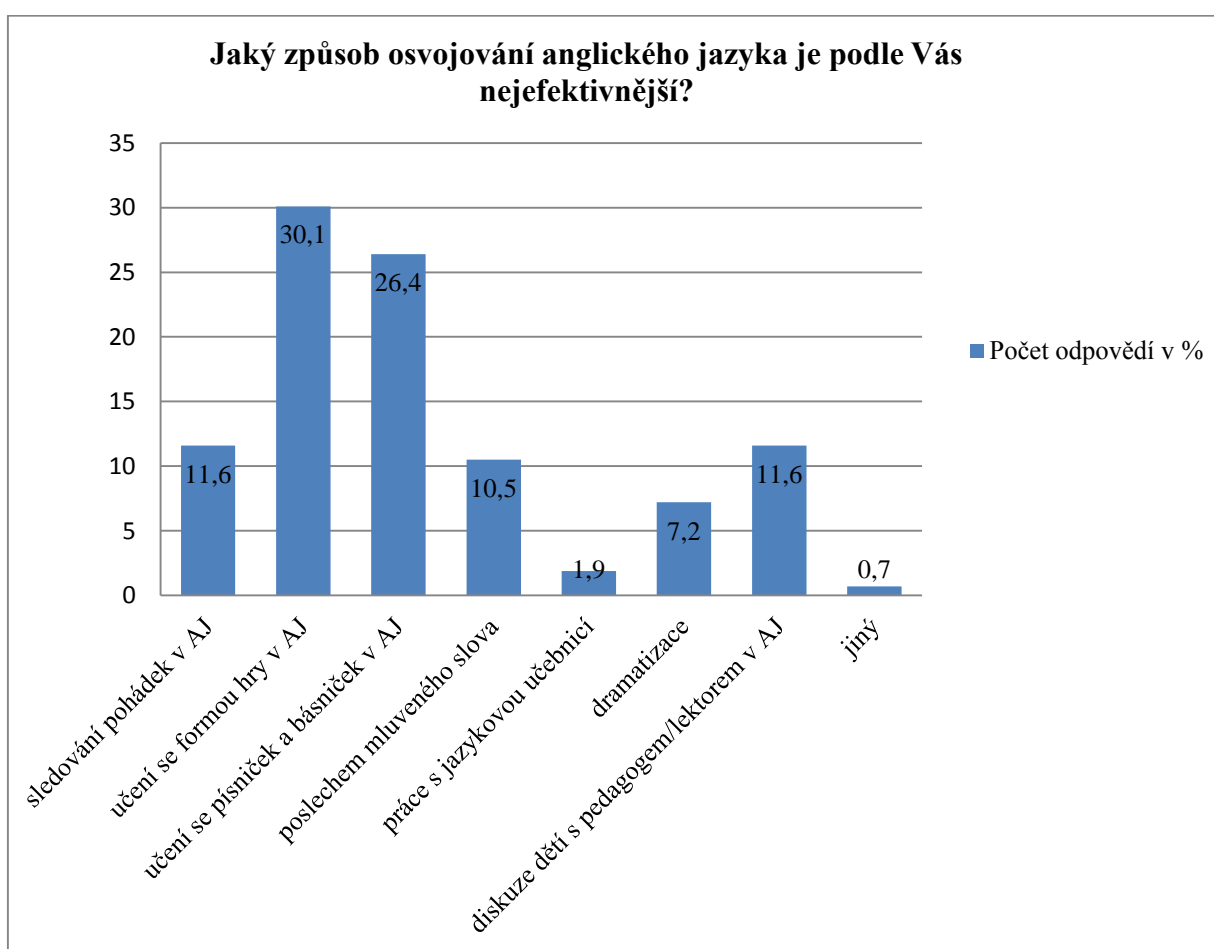
Graf 6. Názor rodičů na používaný jazyk během osvojování AJ v MŠ

U další položky nás zajímalo v jaké frekvenci je podle respondentů ideální, aby byla výuka realizována (*Graf 7.*) Dvakrát týdně preferuje 43 % rodičů a 29 % rodičů by výuku zařadilo jednou týdně. Myslíme si, že většina volí tyto dvě možnosti, protože nechtějí přetěžovat jejich děti výukou každý den. Zařazovat výuku anglického jazyka každodenně zvolilo 24 % rodičů. Jiná možnost se objevila u 4 % rodičů. Vyjádřili se, že je podle nich nejlepší zařazovat anglický jazyk během dne a to každý den.

Graf 7. Názor rodičů na frekvenci výuky AJ v MŠ

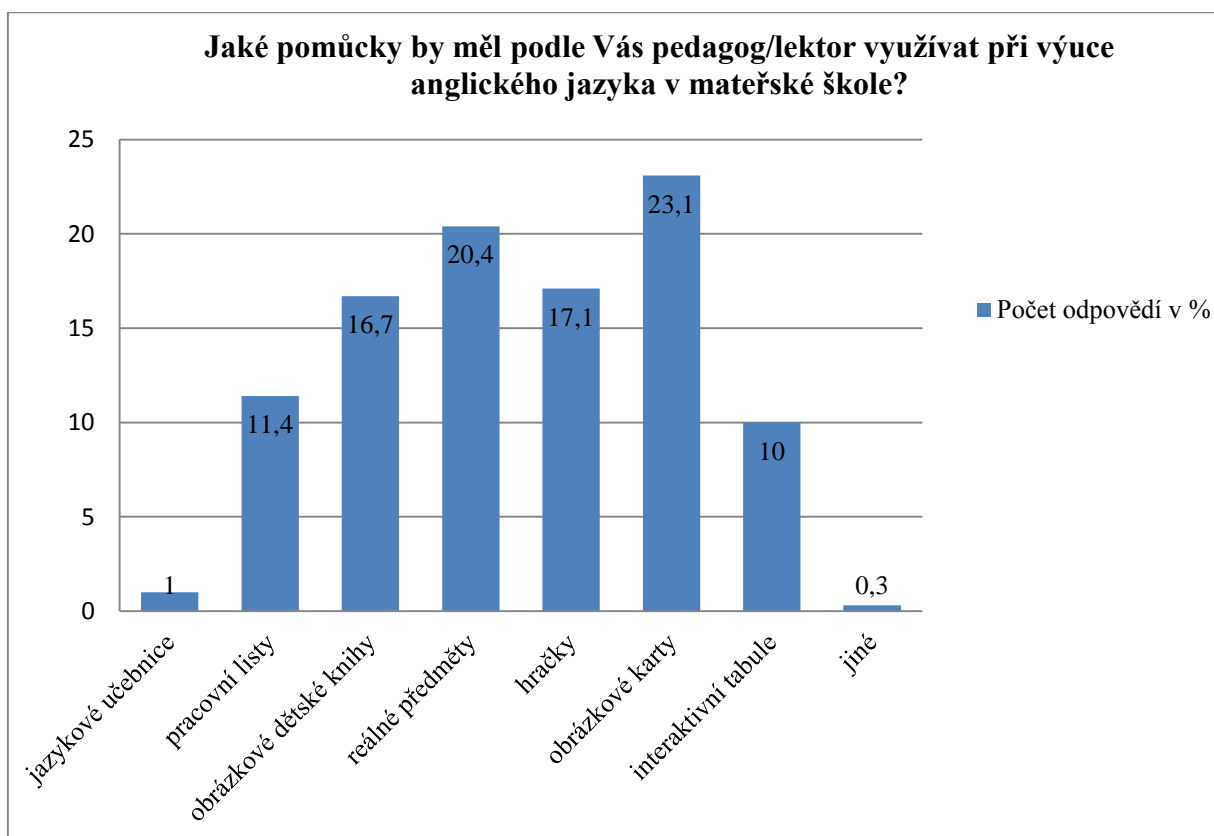
Následující graf (*Graf 8.*) poukazuje na fakt, že se 30,1 % rodičům zdá nejefektivnější způsob osvojování anglického jazyka formou hry. Hra jako činnost, by měla zabírat nejvíce času během dne v mateřské škole a má v životě dítěte nezastupitelnou roli. Další často volený způsob byl učení se písniček a básniček v anglickém jazyce (26,4 %), cizojazyčné diskuze (11,6 %), sledování pohádek v anglickém jazyce (11,6 %) a poslech mluveného slova (10,5 %). Předpokládáme, že tyto možnosti byly zvoleny proto, že děti ještě neumí číst a psát a rodičům se to může jevit jako vhodná alternativa. Mluvené a poslechové aktivity by neměly být určitě opomíjené.

Graf 8. Nejefektivnější způsob osvojování AJ v MŠ podle rodičů

Výsledky další položky, týkající se vhodnosti pomůcek pro výuku anglického jazyka v mateřské škole, jsme uspořádali podle nejčastější volené odpovědi (*Graf 9.*). Respondenti mohli zvolit až tři pomůcky. Nejvíce se vyskytovaly pomůcky jako obrázkové karty (23,1 %), reálné předměty (20,4 %), hračky (17,1 %) a obrázkové dětské knihy (16,7 %).

Všechny tyto pomůcky mají společnou vlastnost a to názornost. Možná proto je rodiče považují za nejeфекtivnější. Názornost je totiž pro děti důležitá. Děti pro pochopení potřebují vidět. Dále rodiče volili pracovní listy (11,4 %) a interaktivní tabuli (10 %). V 1 % případu zvolili rodiče jazykové učebnice. Jeden rodič (0,3 %) využil možnosti jiné odpovědi a sdělil, že by chtěl, aby vyučující používal všechny zmíněné pomůcky. Přikláníme se k tomuto názoru, pokud je vyučující umí vhodně zkombinovat. Potom může být výuka pestrá a více zajímavá pro děti.

Graf 9. Nejvhodnější pomůcky používané při výuce AJ v MŠ podle rodičů

Dostáváme se k interpretaci dat v části, která byla určena pro rodiče, jejichž dítě se neučí anglický jazyk v mateřské škole a kteří ani o výuku nemají zájem. Naším cílem bylo zjistit, co vede rodiče k tomuto rozhodnutí. Mohli zvolit až dvě možnosti. Jak můžeme v Tabulce 7. sledovat, 27,9 % rodičů uvedlo, že by výuka anglického jazyka v raném věku mohla jejich dítěti způsobit problémy v mateřském jazyce. Mezi to může spadat špatná výslovnost v českém jazyce, případně nedostatečná slovní zásoba. Myslíme si, že tyto obavy jsou opodstatněné, proto je tedy nutné, aby dítě mělo dobře osvojený jazyk mateřský. Další častý důvod (20,6 %) byl ten, že chybí kontinuálnost výuky na základní škole. Jiný

důvod (14,7 %), že je dítěte v předškolním věku příliš malé na výuku anglického jazyka. Může jít o to, že si rodiče nedokážou reálně představit, jak taková výuka probíhá, a mohou mít mylné představy, že se jedná o klasickou výuku jako na základní škole. Dále stejnou četnost (14,7 %) měl důvod, že, výuka v předškolním věku dítěte je neefektivní. S tím úzce souvisí i další možnost nedostatečně kvalifikovaných vyučujících volená v 11,8 % případů. Dle našeho názoru je to jen z největších problémů v současnosti. Jiné důvody (10,3 %), rodiče uváděli hodně podobné těm, co měli na výběr. Padaly názory typu, že si má dítě užít své dětství a že anglický jazyk do mateřské školy nepatří.

Tabulka 7. Důvody, proč rodiče nevolí výuku AJ v MŠ pro své dítě

Proč nesouhlasíte s výukou anglického jazyka v mateřské škole?		
	absolutní četnost	relativní četnost v %
výuka AJ v MŠ může způsobit problémy řeči v mateřském jazyce	19	27,9
chybí návaznost výuky AJ v 1. třídě ZŠ	14	20,6
dítě je v předškolním věku příliš malé na výuku AJ	10	14,7
výuka v předškolním věku dítěte je neefektivní	10	14,7
výuka Aj v MŠ realizují nedostatečně kvalifikovaní pedagogové/lektori	8	11,8
jiné	7	10,3
celkem	68	100

Ptali jsme se v jakém věku je tedy podle nich nejvhodnější začít s výukou cizího jazyka. Jednalo se o otevřenou položku. Rodiče buďto uváděli věk, ročník na základní škole nebo uváděli delší slovní komentář i se zdůvodněním. Odpovědi jsme kategorizovali. Nejvíce se rodiče přikláněli k tomu, aby dítě začalo s cizím jazykem buď v 2. nebo 3. třídě. V rámci výsledků můžeme konstatovat, že většina rodičů vyjádřila tento názor právě proto, že se očekává, že děti by už měly mít správně osvojený mateřský jazyk a měly by již umět číst a psát. V první třída může být pro dítě náročná, je to období mnoha změn a tak nechtějí dítě zatěžovat dalšími aktivitami navíc. Z tohoto taktéž můžeme usuzovat, že rodiče jsou spokojeni s povinným začátkem, který je stanoven na 3. ročník ZŠ. Další odpovědi byly spíše ojedinělé, padla 1. třída, 4. třída i 5. třída. Ještě rodiče uváděli, že pro ně není věk podstatný faktor, berou spíše v potaz kvalitu výuky.

Poslední položka dotazníku byla nepovinná. Byla určena pro rodiče, kteří nám chtěli něco sdělit navíc a podělit se o další názory. Sešlo se nám několik odpovědí různého charakteru. Někteří rodiče vyjadřovali své vlastní zkušenosti s výukou anglického jazyka u jejich dítěte, jiní komentovali aktuální poskytovanou úroveň, další kriticky komentovali tento trend brzkého zavádění cizího jazyka do mateřské školy. Tato položka nám posloužila k dotvoření závěrů výzkumu.

5.1 Ověření hypotéz

Získaná data z dotazníku nám posloužily k ověření hypotéz. K ověřování hypotéz jsme použili test nezávislosti chí – kvadrát pro čtyřpolní tabulku. K výpočtu testového kritéria jsme využili vzorec $\chi^2 = \sum \frac{(P-O)^2}{O}$.

H1: Rodiče ovládající alespoň jeden cizí jazyk mají pozitivnější vztah k výuce anglického jazyka v mateřské škole než rodiče, kteří neovládají žádný cizí jazyk.

Pokud rodiče uvedli v dotazníku, že ovládají některý z cizích jazyků pouze částečně, byli zařazeni do kategorie těch, co nehovoří cizím jazykem. Předpokládáme, že rodiče, kteří pro své dítě zvolili anebo pokud by se jim vyskytla možnost, tak by dítě do anglického jazyka přihlásili, mají pozitivní vztah k výuce anglického jazyka. Za negativní vztah jsme považovali to, že rodiče odmítají anglický jazyk v mateřské škole pro své dítě.

Tabulka 8. Hypotéza 1

znalost cizího jazyka	ano	ne	celkem
vztah k výuce AJ v MŠ			
pozitivní	50 (48,2)	50 (51,8)	100
negativní	16 (17,8)	21 (19,2)	37
celkem	66	71	137

Pro testování jsme zvolili hladinu významnosti 0,05 a stupeň volnosti 1. Z výpočtu chí - kvadrátu nám vyšla hodnota $\chi^2 = 0,4805$. Tu jsme porovnali s kritickou hodnotou z tabulky, která je 3,841. Z výsledku vyplývá, že vypočítaná hodnota je výrazně nižší než kritická hodnota. Proto odmítáme alternativní hypotézu a přijímáme hypotézu nulovou. Což znamená, že vztah rodičů k výuce anglického jazyka v mateřské škole nesouvisí s jejich znalostmi cizích jazyků. Tedy pozitivní nebo negativní vztah není podmíněn jejich vlastními znalostmi. Domníváme se, že podstatnou roli při formování tohoto vztahu má spíše to s jakým způsobem výuky anglického jazyka se setkali nebo jaké jsou schopnosti a kvalifikace toho, jenž má vést výuku anglického jazyka v mateřské škole.

H2: Děti rodičů s vysokoškolským vzděláním se častěji učí anglický jazyk v mateřské škole než děti rodičů s nižším vzděláním.

Tabulka 9. Hypotéza 2

vzdělání rodičů	vysokoškolsky vzdělaní rodiče	rodiče s nižším vzděláním	celkem
volba rodičů			
děti učící se AJ	35 (31,2)	26 (29,8)	61
děti neučící se AJ	35 (38,8)	41 (37,2)	76
celkem	70	67	137

Pro testování jsme zvolili hladinu významnosti 0,05 a stupeň volnosti 1. Z výpočtu chí – kvadrátu nám vyšla hodnota $\chi^2 = 1,7067$. Tu jsme porovnali s kritickou hodnotou z tabulky, která je 3,841. Z výsledku vyplývá, že vypočítaná hodnota je nižší než kritická hodnota. Proto odmítáme alternativní hypotézu a přijímáme hypotézu nulovou. Znamená to tedy, že vzdělání rodičů nehraje roli při volbě anglického jazyka v mateřské škole pro jejich dítě. Předpokládali jsme se, že rodiče vysokoškolsky vzdělaní mají vyšší požadavky, nároky a že jsou ambicióznější. To se nám nepotvrdilo, z čehož potom usuzujeme, že tento trend začínat s výukou anglického jazyka u dětí již v předškolním věku, je natolik rozšířený, že vzdělání rodičů není podstatné. Podle nás poukazuje na to, že rodiče vnímají výuku anglického jazyka obecně jako výhodu oproti jejich generaci, která tuto možnost neměla. Lze to taky přikládat tomu, že rodiče s vyšším vzděláním mají možná větší přehled a znalosti o této problematice a uvědomují si i její možná úskalí, proto ne vždy volí výuku pro své dítě.

6 ZÁVĚRY VÝZKUMU

Hlavním cílem výzkumu bylo zjistit názory rodičů na výuku anglického jazyka v mateřské škole. Na základě dat, získaných z našeho výzkumu můžeme vyvodit jeden určitý závěr, přestože jsou názory rodičů rozdílné. Avšak převažují pozitivní názory rodičů na ranou výuku anglického jazyka. Pokusili jsme se shrnout tyto poznatky.

Pro volbu anglického jazyka v mateřské škole nemá u rodičů vliv jejich dosažené vzdělání ani případná znalost cizího jazyka. Pro rodiče jenž chtějí pro své dítě výuku anglického jazyka, hraje podstatnou roli faktor věku jejich dítěte. Vnímají předškolní věk jako optimální pro začátek výuky a líbí se jim styl výuky formou hry. Taktéž tuto možnost berou jako možnou výhodu svých dětí oproti jejich spolužákům na základní škole, kteří se s cizím jazykem nesetkali. Ranou výuku vnímají i jako příležitost setkat se a poznat jiné kultury. Opačný názor mají rodiče, kteří mají negativní vztah k výuce anglického jazyka. Uvědomují si možná rizika, která může výuka v tomto věku způsobit v mateřském jazyce. Také jim chybí návaznost výuky na základní škole, protože počet základních škol, které tuto možnost nabízejí, není ještě tolik. Jejich důvody jsou i takové, že se děti mají v mateřské škole hrát a mají se zaměřovat na jiné věci. Měly by se u nich rozvíjet sociální vztahy, podporovat kladný vztah k přírodě aj. Zdá se jim, že je výuka zbytečné přetěžování dětí a navíc pro některé bez viditelného výsledku. Rovněž pozorují aktuální situaci, kdy v praxi mateřských škol je nedostatek vhodně kvalifikovaných pedagogů/lektorů, kteří by optimálně a efektivně zajišťovali tuto výuku, což vnímají velmi negativně a je to jeden z důvodů nezájmu pro cizí jazyk nezvolit.

Většina rodičů předpokládá přínos rané výuky anglického jazyka. Tady se objevují názory, že to bude dobrý základ pro další studium anglického jazyka. Dále si podle nich dítě vybuduje pozitivní vztah anglickému jazyku, bude si rozvíjet jak svou paměť, tak i komunikační dovednosti. Velmi malé procento rodičů spatřuje nějaký negativní vliv. Většinou se jedná o obavy, že si dítě vytvoří nesprávné návyky, které bude mít v pozdějším věku problémem odbourat. Nebo že se dítěti anglický jazyk zprotiví, ať už kvůli jeho nezájmu nebo nevhodně zvolenému obsahu a průběhu. Rovněž mají strach, aby nebyl narušen vývoj mateřského jazyka jejich dítěte.

Důležitá je pro rodiče taktéž osoba, která anglický jazyk vyučuje. Rodiče v tomto směru mají náležitě představy. Měl by to být člověk, který má velmi pozitivní vztah k dětem a je schopný děti vhodně zaujmout, aby byly motivovány a proces výuky je bavil. Taktéž kla-

dou důraz na správnou výslovnost pedagoga/lektora, aby byl správný mluvní vzor pro jejich dítě. Trochu upozadují pedagogické vzdělání na úkor těchto kvalit. Co se týče cizojazyčné úrovně, není to pro ně příliš podstatné, ale jako vhodnou úroveň by si představovali vyšší (B2). Taktéž by si rodiče přáli, aby se dále vyučující vzdělávali a rozvíjeli své znalosti, schopnosti a kompetence zaměřené na oblast rané výuky cizího jazyka.

Jako poslední bychom zmínili požadavky rodičů na průběh procesu osvojování anglického jazyka v mateřské škole. Výuka by měla být vedena v anglickém jazyce a měla by být doplněna českým vysvětlením pro lepší pochopení. Měla by probíhat nejlépe dvakrát týdně a pedagog/lektor by při své práci měl vhodně volit pomůcky, díky kterým bude výuka pro děti přínosná a poutavá. Důležité je, aby byly názorného charakteru. Nejvíce rodiče chtějí, aby se děti seznamovali s anglickým jazykem jak jinak než dopomocí hry. Očekávají učení se básniček, písniček v anglickém jazyce a poslech mluveného slova.

6.1 Doporučení pro praxi

Jelikož náš výzkum byl realizován pouze ve Zlínském kraji, nelze z toho důvodu výsledky zobecnit. Přesto je možné pár návrhů pro praxi stanovit. Z dotazníkového šetření vyplynulo, že rodiče mají velmi rozdílné očekávání od výuky anglického jazyka, což může být způsobeno nedostatečnou informovaností. Bylo by proto vhodné před samotným započítím výuky rodiče svolat na nějakou informační schůzku, kde by byli seznámeni s cílem a obsahem rané výuky anglického jazyka, také s tím jak probíhá proces osvojování jazyka u dětí. Také by rodiče měli mít možnost konzultace s logopedem, případně pedagogem mateřské školy ohledně vhodnosti volby anglického jazyka u jejich dítěte z pohledu aktuální úrovně mateřského jazyka. Taktéž je nutné brát v potaz individuální možnosti a schopnosti dítěte. Pokud se rodiče přesto rozhodnou zvolit anglický jazyk pro své dítě, bylo by ideální, aby byli informováni o jeho pokrocích a také obsahu, se kterým se dítě aktuálně seznamuje. Lze využít klasických prostředků jako vyvěšení písniček, básniček apod. na nástěnku nebo v dnešní době možná pro mnoho rodičů pohodlnější online forma, kdy vyučující sdílí informace na webové stránky. Zde by mohlo být podobně jako na nástěnce uvedeno, na co se v dané období děti zaměřují, případně by tu mohly být dostupné materiály jak pro děti, tak pro rodiče ke stažení. Je totiž vhodné, aby rodiče projevovali zájem a tak zvyšovali motivaci dítěte.

ZÁVĚR

Bakalářská práce byla zaměřena na názory rodičů dětí předškolního věku na výuku anglického jazyka před nástupem na základní školu. Před zahájením práce jsme si stanovili cíle, kterých jsme v bakalářské práci chtěli dosáhnout. Cíl objasnit teoretická východiska v oblasti raného osvojování si anglického jazyka v mateřské škole a vztahu rodičů k této problematice, jsme naplnili v teoretické části, kde jsme výstižně a nezaujatě představili tuto problematiku. Patrné je, že je opravdu podstatné jakým způsobem je výuka vedena, jaké pomůcky se využívají a kdo výuku vede. Existují různé názory odborníků, ale jsou však v rozporu. Někteří tento věk vidí jako velmi pozitivní pro začátek a chtějí využít potenciál dítěte, naopak druzí jsou k výuce anglického jazyka skeptičtí. My se přikláníme k tomu, aby možnost výuky anglického jazyka na úrovni mateřských škol byla, ovšem za předpokladu dodržení některých doporučení. Rodiče by anglický jazyk pro své dítě měli volit s rozmyslem, výuka by měla být realizovaná formou hry a s hlavním cílem vybudovat u něj pozitivní vztah k ostatním kulturám a k učení samotnému. Je nutné si uvědomit, že dítě se v mateřské škole nenaučí plynule hovořit a komunikovat v cizím jazyce. Pokud se však nejedná o jiný případ, kdy dítě vyrůstá v dvojjazyčné rodině, avšak tomuto se naše práce nevěnuje. Dalším důležitým bodem jsou požadavky kladené na vyučujícího anglického jazyka v mateřské škole. Je nutné nepřehlížet a netolerovat nekvalifikované vyučující, kteří následně mohou způsobit velké škody, které se později u dětí budou jen těžko napravovat. Podle nás pokud dojde k uvědomění si těchto potřeb, tak jen tehdy může být výuka anglického jazyka v mateřské škole realizována. Tyto závěry jsme utvořili na základě nastudování teoretických východisek a byly podpořeny některými výsledky výzkumu. Tím jsme se dostali k praktické části, kde bylo cílem zjistit názory rodičů na výuku anglického jazyka v mateřské škole. Můžeme tvrdit, že tento cíl byl naplněn. Jelikož získané názory respondentů byly dostačující a vedly k naplnění i dílčích cílů. V našem výzkumu převládali rodiče kladně nakloněni anglickému jazyku v mateřské škole. Z výsledků také vyplynulo, že přestože rodiče mají vhodné požadavky na výuku a vyučující, tak občas mají nereálné očekávání od toho, co výuka přinese dětem. Proto jak už jsme zmiňovali je nutné rodiče poučit a ukázat jim reálnou situaci. Naší snahou v naší práci tedy bylo přispět do této problematiky se snahou zkvalitnit tento proces.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] BENEDETTI, Marry a Penny FREPPON. 2006. Foreign language education in the elementary schools: a cautionary tale. In: HANUŠOVÁ, Světlana, ed. a Petr NAJVAR, ed. *Foreign Language Acquisition at an Early Age = Osvojování cizího jazyka v raném věku*: proceedings from the conference organised and hosted by Faculty of Education, Masaryk University on March 16, 2006. 1st ed. Brno: Masaryk University. 105 s. Sborník prací Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity; č. 193. Řada pedagogiky a psychologie. ISBN 80-210-4149-8.
- [2] ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE. 2008. *Tematická zpráva. Výuka cizích jazyků ve školách v letech 2005–2008*. Praha.
- [3] HANUŠOVÁ, Světlana a Petr NAJVAR. (ed) 2006. *Foreign Language Acquisition at an Early Age*: proceedings from the conference organised and hosted by Faculty of education, Masaryk University on March 16, 2006. Brno: Masarykova univerzita. ISBN 80-210-4149-8
- [4] HENNOVÁ, Iva. 2010. *Angličtina pro předškoláky: metodika pro výuku v mateřské škole*. Vyd. 1. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-692-6.
- [5] JANÍKOVÁ, Věra. 2011. *Výuka cizích jazyků*. Vyd. 1. Praha: Grada. 200 s. ISBN 978802-4735-122.
- [6] KOŤÁTKOVÁ, Soňa. 2014. *Dítě a mateřská škola: co by měli rodiče znát, učitelé respektovat a rozvíjet*. 2., rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-4435-3.
- [7] LOJOVÁ, Gabriela. 2005. *Individuálne osobitosti pri učení sa cudzích jazykov I: Niektoré psychologické aspekty učenia sa a vyučovania cudzích jazykov*. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave. ISBN 80-223-2069-2.
- [8] MATĚJČEK, Zdeněk. 1994. *O rodině vlastní, nevlastní a náhradní*. Praha: Portál, 104 s. ISBN 80-85282-83-6.
- [9] MERTIN, Václav a Ilona GILLERNOVÁ. 2010. *Psychologie pro učitelky mateřské školy*. 2., rozš. a přeprac. vyd. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-627-8.
- [10] *Metodický poradník učitele cizího jazyka*. 2013. Vyd. 1. Ústí nad Labem: Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem. ISBN 978-80-7414-610-7.

- [11] NAJVAR, Petr. 2010. *Raná výuka cizích jazyků v České republice na konci 20. století*. 1. vyd. Brno: Paido, 131 s. Pedagogický výzkum v teorii a praxi, sv. 18. ISBN 978-80-7315-200-0.
- [12] Národní plán výuky cizích jazyků. 2005. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 14 s.
- [13] PRŮCHA, Jan. 2009. *Pedagogická encyklopedie*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-546-2.
- [14] PRŮCHA, Jan. 2010. *Interkulturní komunikace*. Vyd. 1. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-3069-1.
- [15] PRŮCHA, Jan. 2011. *Dětská řeč a komunikace: poznatky vývojové psycholingvistiky*. Vyd. 1. Praha: Grada, 199 s. ISBN 978-80-247-3603-7.
- [16] *Průvodce metodikou výuky angličtiny v mateřské škole I*. 2006. Praha: Výzkumný ústav pedagogický. ISBN 80-87000-06-4.
- [17] SOBOTKOVÁ, Irena. 2012. *Psychologie rodiny*. 3. vyd. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0217-2.
- [18] SVOBODOVÁ, Eva. 2010. *Vzdělávání v mateřské škole: školní a třídní vzdělávací program*. Vyd. 1. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-774-9.
- [19] ŠEBESTA, Karel. 2014. *Druhý a cizí jazyk: osvojování a vyučování: terminologický slovník*. Vydání první. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy. ISBN 978-80-7308-554-4.
- [20] ŠMELOVÁ, Eva. 2005. *Předškolní vzdělávání očima rodičovské veřejnosti*. Pedagogická orientace, 15(1), 52–57.
- [21] ŠULOVÁ, Lenka. 2004. *Raný psychický vývoj dítěte*. Vyd. 1. Praha: Karolinum. ISBN 80-246-0877-4.
- [22] ŠULOVÁ, Lenka. 2007. *Partnerské vztahy, manželství a rodičovství*. In: Sborník referátů z 15. celostátního kongresu k sexuální výchově, Pardubice 2007 [on-line] [cit. 2016-03-20]. Dostupné z:
<http://www.planovanirodiny.cz/view.php?cislocclanku=2008020102>
- [23] TĚTHALOVÁ, Marie. 2008. *Nabitý program, nebo pohoda?*. Informatorium 3-8. roč. 15, č. 5, s. 14-15. ISSN 1210-7506.

- [24] VRKOSLAVOVÁ, Marie. 2008. *Patří kroužky do mateřské školy?*. Informativum 3-8. roč. 15, č. 6, s. 10-11. ISSN 1210-7506.
- [25] WIDLAK, Beate. 2010. *Norimberská doporučení k ranému osvojování cizího jazyka: nové zpracování*. Praha: Goethe Institut, 39 s. ISBN 978-3-93967-38-4.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

AJ   anglický jazyk.

MŠ   mateřská škola

ZŠ   základní škola

SEZNAM GRAFŮ

<i>Graf 1. Nejvyšší dosažené vzdělání rodičů .....</i>	28
<i>Graf 2. Znalost cizích jazyků u rodičů .....</i>	29
<i>Graf 3. Cizí jazyk, který ovládají rodiče .....</i>	29
<i>Graf 4. Názor rodičů na vliv výuky AJ v MŠ .....</i>	34
<i>Graf 5. Názor rodičů na rekvalifikační kurzy u pedagoga/lektora AJ v MŠ .....</i>	36
<i>Graf 6. Názor rodičů na používaný jazyk během osvojování AJ v MŠ .....</i>	37
<i>Graf 7. Názor rodičů na frekvenci výuky AJ v MŠ.....</i>	37
<i>Graf 8. Nejefektivnější způsob osvojování AJ v MŠ podle rodičů .....</i>	38
<i>Graf 9. Nejvhodnější pomůcky používané při výuce AJ v MŠ podle rodičů .....</i>	39

SEZNAM TABULEK

<i>Tabulka 1. Pohlaví rodičů .....</i>	<i>27</i>
<i>Tabulka 2. Důvody, proč rodiče zvolili výuku AJ v MŠ pro své dítě .....</i>	<i>31</i>
<i>Tabulka 3. Důvody, proč by rodiče zvolili výuku AJ v MŠ pro své dítě .....</i>	<i>32</i>
<i>Tabulka 4. Přínos výuky anglického jazyka v MŠ pro dítě .....</i>	<i>33</i>
<i>Tabulka 5. Požadavky rodičů na pedagoga/lektora AJ v MŠ .....</i>	<i>35</i>
<i>Tabulka 6. Očekávaná jazyková úroveň podle rodičů na pedagoga/lektora v MŠ .....</i>	<i>35</i>
<i>Tabulka 7. Důvody, proč rodiče nevolí výuku AJ v MŠ pro své dítě .....</i>	<i>40</i>
<i>Tabulka 8. Hypotéza 1 .....</i>	<i>42</i>
<i>Tabulka 9. Hypotéza 2 .....</i>	<i>43</i>

SEZNAM PŘÍLOH

PI – Dotazník pro rodiče

PŘÍLOHA P I: DOTAZNÍK PRO RODIČE

Vážení rodiče,

jsem studentka Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, oboru Učitelství pro mateřské školy. Chtěla bych Vás požádat o vyplnění dotazníku. Tento dotazník je podkladem výzkumného šetření v rámci mé bakalářské práce týkající se názorů rodičů na výuku anglického jazyka v mateřské škole.

Pokud je v otázce možnost výběru z více odpovědí, vyberte vždy prosím pouze jednu odpověď (pokud není uvedeno jinak), popř. dopište vlastní názor. Vybrané odpovědi zakroužkujte. Dotazník je zcela anonymní.

Prosím Vás o uvedení pravdivých odpovědí.

Děkuji za ochotu.

Horská Anetta

1. Jste:

- a) muž
- b) žena

2. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

(vyberte 1 možnost)

- a) základní
- b) střední odborné bez maturity
- c) střední odborné s maturitou
- d) vyšší odborné
- e) vysokoškolské

3. Ovládáte některý z cizích jazyků?

(vyberte 1 možnost)

- a) ano
- b) částečně
- c) ne

Pokud ano, jaký?.....

4. Učí se Vaše dítě anglický jazyk v mateřské škole?

(vyberte 1 možnost)

- a) ano
- b) ne

5. Pokud neučí a byla by možnost, zvolili byste pro své dítě výuku anglického jazyka v mateřské škole?

(vyberte 1 možnost)

- a) ano
- b) ne *(pokračujte otázkou č. 17)*

6. Vaše dítě se učí v mateřské škole anglický jazyk. Z jakého důvodu jste zvolili výuku anglického jazyka již v předškolním věku?

(vyberte maximálně 3 možnosti)

- a) malé dítě se učí cizí jazyk snadněji
- b) učení je nenásilné, formou hry
- c) dnešní společnost to vyžaduje
- d) pro dítě bude jednodušší pokračovat ve výuce anglického jazyka na ZŠ
- e) dítě má samo zájem o výuku anglického jazyka
- f) výuka zprostředkovává dítěti nové zážitky a zkušenosti
- g) jiný: .....

7. Vaše dítě se neučí v mateřské škole anglický jazyk. Z jakého důvodu byste zvolili výuku anglického jazyka již v předškolním věku?

(vyberte maximálně 3 možnosti)

- a) malé dítě se učí cizí jazyk snadněji
- b) učení je nenásilné, formou hry
- c) dnešní společnost to vyžaduje
- d) pro dítě bude jednodušší pokračovat ve výuce anglického jazyka na ZŠ
- e) dítě má samo zájem o výuku anglického jazyka
- f) výuka zprostředkovává dítěti nové zážitky a zkušenosti
- g) jiný: .....

8. V čem spatřujete přínos výuky anglického jazyka pro dítě v mateřské škole?

(vyberte maximálně 3 možnosti)

- a) dobrý základ pro další studium anglického jazyka ZŠ
- b) seznámení s jinou kulturou
- c) rozvíjení paměti
- d) vytvoření kladného vztahu k anglickému jazyku
- e) učení se povinností
- f) zlepšení komunikačních schopností dítěte
- g) jiný: .....

9. Může mít podle Vašeho názoru výuka anglického jazyka v MŠ i negativní vliv na dítě?

(vyberte 1 možnost)

- a) ano
- b) ne

Pokud ano, jaký? .....

10. Jakou jazykovou úroveň by měl podle Vás pedagog/lektor anglického jazyka v mateřské škole disponovat?

(vyberte 1 možnost)

- a) úroveň A1 (začátečník)
- b) úroveň A2 (mírně pokročilý)
- c) úroveň B1 (středně pokročilý)
- d) úroveň B2 (vyšší)
- e) C1 a vyšší
- f) nemám na to názor

11. Měl by podle Vás mít pedagog/lektor absolvované rekvalifikační kurzy zaměřené na výuku anglického jazyka u předškolních dětí?

(vyberte 1 možnost)

- a) ano
- b) ne
- c) nemám na to názor

12. Co je podle Vás nejdůležitější u pedagoga/lektora anglického jazyka v mateřské škole?

(vyberte maximálně 3 možnosti)

- a) pedagogické vzdělání
- b) co nejvyšší jazyková úroveň
- c) pozitivní přístup k dětem
- d) schopnost zaujmout děti
- e) snaha co nejvíce děti naučit
- f) výslovnost
- g) praxe v zahraničí
- h) jiné: .....

13. V jakém jazyce by podle Vás měla výuka probíhat?

(vyberte 1 možnost)

- a) celá výuka v anglickém jazyce
- b) výuka v anglickém jazyce, ale vysvětlování v českém jazyce
- c) nemám na to názor

14. Jak často by podle Vás měla probíhat výuka anglického jazyka v mateřské škole?

(vyberte 1 možnost)

- a) denně
- b) jedenkrát týdně
- c) dvakrát týdně
- d) jedenkrát za měsíc
- e) jiné: .....

15. Jaký způsob osvojování anglického jazyka je podle Vás nejefektivnější?

(vyberte maximálně 3 možnosti)

- a) sledování pohádek v angličtině
- b) učení se formou hry v angličtině
- c) učení se písniček a básniček v angličtině
- d) poslech mluveného slova

- e) práce s jazykovou učebnicí
- f) dramatizace
- g) diskuze dětí s pedagogem/lektorem v angličtině
- h) jiný: .....

16. Jaké pomůcky by měl podle Vás pedagog/lektor využívat při výuce anglického jazyka v mateřské škole?

(vyberte maximálně 3 možnosti)

- a) jazykové učebnice
- b) pracovní listy
- c) obrázkové dětské knihy
- d) reálné předměty
- e) hračky
- f) obrázkové karty
- g) interaktivní tabule
- h) jiné: .....

Zde pro Vás dotazník končí.

Pokud nám něco chcete sdělit, pokračujte na poslední položku č. 19.

17. Proč nesouhlasíte s výukou anglického jazyka v mateřské škole?

(vyberte maximálně 2 možnosti)

- a) dítě je v předškolním věku příliš malé na výuku anglického jazyka
- b) výuka v předškolním věku dítěte je neefektivní
- c) výuka anglického jazyka v MŠ může způsobit problémy řeči v mateřském jazyce
- d) výuku anglického jazyka v MŠ realizují nedostatečně kvalifikovaní pedagogové/lektori
- e) chybí návaznost výuky anglického jazyka v 1. třídě ZŠ
- f) jiný důvod: .....

18. V jakém věku je podle Vás nejvhodnější začít s výukou cizího jazyka?

.....

19. Tady nabízíme místo na Vaše názory a postřehy:

.....

.....

.....

.....

Děkujeme za Váš čas strávený při vyplnění tohoto dotazníku.